



DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 1-50 Din, polletno 10 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun politne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711

Božična vlada

Kakor smo že poročali, je bila za božič zopet zlimana vlada radikalov in radičevcev. To pot brez g. Puclja, ki mu je g. Radić na grd način pokazal, da je pri njegovi hiši samo za hlapca. Pa tudi brez klerikalcev, ki so na božični dan znova zatajili avtonomijo, češ, da so oni samo za samouprave, kakor je že od nekdaj naša SDS, in tudi izjavili, da nimajo s škofoim ničesar opraviti. A to ni nič pomagalo. V vladi ni danes nobenega Slovenca.

Nova vlada samo posle opravlja do oblastnih volitev. Potem se bo, kakor vse kaže, začela glavna kriza, kjer pade odločitev glede razpusta parlamenta.

Mi samostojni demokrati vidimo, da današnja skupščina ni sposobna za dobro delo. Jaz sem sam poslanec te skupščine in če bi mislil le nase, bi moral biti proti volitvam, ker volitve so vedno težak boj. Moral pa bi pohvaliti, kar je slabo, če bi bil za sedanjo skupščino. Kako naj tudi bo delo mogoče, če so v njej 1. radikali, ki so bili izvoljeni v boju proti Radiću, zdaj pa morajo z njimi skupaj sedeti; 2. radičevci, ki so bili izvoljeni pod geslom republike in proti davkom ter vojski, zdaj pa delajo baš obratno, in 3. klerikalci, ki so bili izvoljeni na načelu zakonodajne avtonomije Slovenije, zdaj pa so

za oblasti v Mariboru in Ljubljani kakor mi demokrati.

Vse, kar je bilo volilna podlaga za 8. februarja 1925., je tako rekoč na glavo postavljeno, in to se povsod pozna.

Mi zato pravimo: Kar ni dobro, naj gre. Novi ljudje, novi delavci, nove misli naj pridejo v skupščino. Volitve bodo marsikako smet počistile in gnoj odstranile.

Zato smo se izjavili tudi za volitve v Narodno skupščino. In tako tudi bo. Po 23. januarju bodo iz vlade odstranjeni tudi ostali radičevci in upajmo, da bodo vlado dobili v roko moške, ki bodo zajamčili svobodne poštene volitve.

Tedaj bo imelo ljudstvo v rokah svojo usodo. Da bo radikale v Srbiji in radičevce na Hrvaškem hudo obsodilo, v Sloveniji pa pomandralo, je že danes gotovo. Mi pa pričakujemo, da bo obračunalo tudi s klerikalci ter po 40 letih nepretrgane klerikalne večine enkrat novim razmeram primerno izreklo polno zaupanje naši SDS, okoli katere se zbirajo vsi napredni elementi Slovenije, češ: »Pošteni so, pridni so, program jim je dober, dosledni so bili in nikoli niso klonili, dajmo jim enkrat tudi moč, da pokažejo, ali nam morejo pomagati.«

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Resnica o Slavenski banki

Radičevska gonja proti hranilnicam

Klerikalcem in g. Puclju gre slabo. Mesto da bi govorili o svojih zaslugah, širijo izmišljene vesti o Slavenski banki in hujskajo ljudstvo proti hranilnicam, klerikalci bolj po tihem, pucljevci pa kar javno.

Ko je tak radičevac brusil jezik, češ, da se je pri Slavenski banki slabo gospodarilo, ga je neki zborovalec vprašal: »Kaj nam to mar? Če je kdo kriv, ga naznanite sodišču in tožite za škodo, če je kaj imate. Povejte nam raje, kaj ste Vi in Vaš Pucelj storili za kmeta in obrtnika.« To vprašanje je govorniku zaprlo sapo, ker ni vedel, kaj bi bil Pucelj za kmeta storil.

Kaj je resnica o Slavenski banki? L. 1921. so zagrebški krogi pridobili nekatere premožnejše Slovence, da so se jim pridružili pri ustanovitvi banke. Skraja so posli prav dobro uspevali. L. 1922. je bil velik dobiček. Ko pa je začel dinar rasti, so nakupljene hiše in udeležbe na podjetjih začele izgubljati na vrednosti. Da se utrdi, je zavod iskal zaslombo pri pariški velebanki, ki je sčasoma vse poslo-

vanje vzela sama v roke. L. 1924 in 1925. je pariška banka izrinila večino Slovencev iz uprave in za glavno delničarko pridobila Trboveljsko premogokopno družbo. Razpletla je veliko mrežo za pridobivanje vlog v Sloveniji; ko pa so se pojavile predvsem radi propadanja industrij precejšnje izgube, je tuja banka sebi zastavila glavne vrednosti Slavenske banke in jo pustila pasti.

Pamet veli, da v taki nevarnosti vsi udeleženci skupaj drže in rešijo čim več. Pri nas pa so radičevci, ki so na vladi, kakor gosnice skočili na bolno telo in delajo na to, da bi šla banka v konkurz. Računajo, da se bo pri tem mnogo zaslužilo za njihove advokate, ljudje pa bodo nezadovoljni. In to nezadovoljnost bi radi politično izkoristili. Zato so začeli širiti laž, da so demokrati zavozili banko. Znano je, da so radičevci sami že l. 1924., še bolj pa l. 1925., z velikim veseljem poročali, da so iz banke vrženi vsi demokrati. In res, banka je že tedaj, zlasti pa l. 1925. z velikimi zneski podpirala radikale in radičevce v boju

proti demokratom. Pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo je ista banka nabirala in oddala glasove za radičevce in proti naprednim kandidatom.

Kot glavni »dokaz« za svoje napade nava-jajo radičevci, da je v začetku l. 1923 banka od čistega dobička podarila za kulturne in politične namene demokratom dva zneska. To bi ne bilo nič slabega, ker povsod denarni zavodi, če imajo dobiček, lahko kaj darujejo po sklepu upravnega odbora. Tako je bivša SKS s pomočjo dr. Žerjava l. 1920 dobila iz blagajne Jadranske banke velike vsote, pa se proti temu gospodje od bivše SKS nič ne pritožujejo, četudi je ista banka že leto dni nato zabeležila velike izgube. Pokojni g. Legvart je iz »Impexa«, oziroma Slovenske banke dal podporo g. Puclju, ki je njegova družba imela velike posle radi volov iz nemških reparacij baš z ministrstvom kmetijstva in je bil isti g. Pucelj kot minister odločujoča oseba. Pa se radičevci proti temu nič ne pritožujejo. Najbolj pa je pri tem važno, da je Slavenska banka oba poklonjena zneska dobila nazaj, ker je pozneje to zahtevala pariška banka z izgovorom, da noče očitka, da je »politična«. Radičevci to dobro vedo, ker je vse to v knjigah, ki jih imajo v rokah. Seveda oni o tem molče.

SDS ni imela z banko nikoli nobenega posla. Kdor kaj drugega trdi, je lažnik.

To je resnica v zadevi Slavenske banke. Radičevci pa so začeli izpodjedati tudi naše izvrstno delujoče in popolnoma varne hranilnice, in to iz gole hudobije. Očitajo z lažnivimi številkami, da bo ena ali druga hranilnica kaj izgubila pri Slavenski banki. Ako bi tudi bilo kaj res na stvari, s tem hranilnica še ni ničesar kriva in tudi propadla ne bo. To se lahko vsakomur zgodi in kam naj gredo hranilnice z denarjem, kolikor mora biti tako rekoč vsak dan razpoložljivega, če ne v banke! Dale so v vsako banko nekaj. Hranilnice pa so dovolj močne in ni nobene nevarnosti zanje.

Tak lopov, ki laže o hranilnicah in bega ljudi, zasluži zapor kot navaden zlikovec. Hranilnice bodo pač morale za isti znesek izterjati od svojih dolžnikov posojila, kolikor ga rabijo za izplačilo vlog. Kam pa bosta šla kmet in obrtnik, če bosta morala čez noč vrniti posojilo? Tedaj ju SKS ne bo hotela poznati.

Bivša SKS, ki se je zlasti v kamniškem okraju te dni odlikovala v rokovnjaštvu proti hranilnicam, je na svoj grob s tem dejanjem še postavila kamen z napisom: »Tu leži SKS, katere je ob svoji smrti še skušala zažgati in razdreti slovenske hranilnice, ki so stebri našega gospodarstva.«

Politični pregled

Uzunovičeva vlada, ki je bila sestavljena dan pred Božičem, živi

v trajni krizi.

ker ji ne zaupajo niti radikalski poslanci. Nevolja napram njej se je najbolje pokazala na seji radikalskega poslanskega kluba. Seja se je vršila na dan pred novim letom in je potekala zelo burno. Uzunovič je moral požirati hude očitke, a ko je končno zahteval, da naj radikalski poslanci brez podrobnih razgovorov izrečejo novi vladi zaupnico, je ogorčenje doseglo višek. Pri glasovanju je bilo navzočih 97 poslancev, toda le 66 jih je glasovalo za zaupnico vladi, 21 pa jih je bilo proti, dočim se jih je 7 odpravilo iz dvorane, ne da bi oddali glas. Po tem glasovanju sta dva ministra (Simonovič in dr. Miletič) izjavila, da zopet odstopita, a se je končno stvar le obrnila tako, da še nadalje ostaneta v vladi.

Če je takšno razpoloženje v radikalskem klubu, ki naj bi bil hrbtenica vlade, kako si naj tedaj upa nova vlada stopiti pred Narodno skupščino! Razumljivo je torej, zakaj je kratkoma odgodila sejo Narodne skupščine ter jo bo sklicala

še le po volitvah v oblastne skupščine,

ki se, kakor znano, vršijo 23. t. m.

V splošnem je radi odgoditve Narodne skupščine in radi pravoslavni božičnih praznikov, ki potekajo te dni, nastopilo v Beogradu premirje. Politično gibanje je prenehalo na deželo, kjer se povsod vrši živahna agitacija za oblastne volitve. Po Sloveniji razlagajo klerikalci, zakaj niso mogli v vlado, in v nedeljo je sam

dr. Korošec na Vrhniki

široko in debelo opisoval, kako so ga radikali pri sestavljanju sedanje vlade vlekli za nos. Najzabavnejše pri celi stvari je seveda to, da se klerikalci sami ne zavedajo, da njihovo jadikovanje vzbuja le zasmeh. Slovenski volilci že vedo, kako bodo obračunali z njimi.

Čvrsto in nezadržno napreduje naša Samostojna demokratska stranka. Naš voditelj

g. Svetozar Pribičević

je v nedeljo govoril na treh velikanskih shodih, in sicer v Varaždinu, Malincu in Čakovcu, kamor je prišlo tudi precej slovenskih demokratov, posebno iz Prekmurja. Okrog deset tisoč ljudi, večinoma samih hrvatskih kmetov je torej v nedeljo poslušalo Svetozarja Pribičevića in druge naše prvake. Neopisno navdušenje je svedočilo, da SDS napreduje povsod in da si je lahko gotova zmagovitih uspehov ne le pri sedanjih oblastnih volitvah, marveč tudi pri volitvah v Narodno skupščino, ki bodo letos slej ali prej spet prišle na vrsto.

DOPISI

DOLNI LOGATEC. Dne 26. pr. m. je preminul po daljši bolezni tukajšnji trgovec g. Pavel Poženel. Mož je bil vseskozi vrl naprednjak in navdušen Sokol. Njegova so-zasluga je, da imamo v Dolnjem Logatcu svoj dom. Istega dne je umrl v Kranjski Gori g. dr. Otmar Oblak, tukajšnji domačin. Tudi on je bil odločen naprednjak, Sokol in zdravnik našega vodje g. dr. Žerjava. Da sta bila oba pokojnika čislana in spoštovana, sta dokazala njuna pogreba, katerih se je udeležilo nebroj občinstva. Pri obeh je sodeloval Sokol s svojim pevskim zborom. Bodi obema domača gruda lahka, preostalih naše sožalje. — Ker bodo v najkrajšem času oblastno-skupščinske (23. t. m.) in pri nas tudi občinske volitve (6. februarja), se nam obeta hudi volilni boj. Na novega leta dan se je vršil tu javen političen shod, na katerem je govoril sam g. dr. Anton Korošec. Shod je bil slabo obiskan ter je klaverno uspel.

GORNJI LOGATEC. O ti preljubo krščansko časopisje, kako strašno moraš biti dolgočasno, da ti morata prižnica in spovednica delati reklamo, pa te ljudstvo še ne mara. Kako vse drugačna je naša «Domovina», ki si krepko krči pot med najširše sloje brez tuje pomoči, navezana sama nase in na svoje zveste sotrudnike. Zaman

je vaš trud, gospoda SLS, mi gremo naprej, mi strelci kot Bog pred Izraelci. Posvetite svoje moči hvaležnemu poslu! — Razlika med klerikalci in SDS je velika. Prvi nimajo svoje lastne volje, vse gre le na komando, pri naprednjakih se vrši vse po medsebojnem dogovoru. Mi smo postavili kandidate za občinski odbor na javnem shodu, za oblastne volitve na srezkem sestanku. Naši kandidati prirejajo javne shode. Klerikalci so hoteli za občinski odbor kar prisilno določiti kandidate, pa so se jim vendar somišljeniki uprli, da niso hoteli podpisati kandidatne liste. Klerikalni kandidati za oblastne volitve so se predstavili na zaupnem sestanku. G. Oblak se je bal vprašanja, zakaj ne napravi cestnih svetilk v Gorenji vasi, četudi ga županstvo priganja že mesece. Zato homo volili drugo skrinjico, ki jo vodi g. Poljanšek iz Žirov! — Silvestrov večer v Sokolskem domu je bil zelo živahen. Pozdravljamo novo igralsko moč!

VRHNIKA. Prihodnjo nedeljo 9. t. m. se vrši predavanje v «Jantarju». Predaval bo g. dr. Stojan Bajić o osnovah 20. stoletja. S tem predavanjem bo začel g. predavatelj s skupino štirih zanimivih predavanj, ki se bodo vršila počenši z nedeljo 9. t. m. še tri nadaljne nedelje. Začetek vsakokrat ob 3. popoldne, in sicer točno. Agitirajte od osebe do osebe, da bodo ta velezanimiva in poučna predavanja obilno obiskana. Predavanje se vrši nepreklicno ob vsakem vremenu.

VRHNIKA. Brali smo že v «Domovini» in tudi drugih listih, kako je kandidat SLS za oblastne skupščine g. Josip Brenčič z Vrhnike v vojnem času rekviriral kmetom poljske pridelke. Noben list pa dosedaj še ni ničesar omenil o gospodarstvu oskrbnitva našega trga, kateremu načeluje g. Brenčič že več let. Ne bomo se spuščali v podrobnosti tega gospodarstva in v podrobnosti gospodarstva bivše kmetijske senene zadruge, katero je vodil tudi g. Brenčič v korist kmetom več let, ampak za enkrat le z močnimi žebli pribijemo čisto resnico, da so vsi dosednji oskrbniki našega trga (g. Mayer, ki je bil oskrbnik nad 30 let) že nad 50 let razpoložili potom županstva davkoplačevalcem vsakoletne oskrbniške račune javno na vpogled. Le g. Brenčič je to javno razpolaganje računov takoj pri nastopu

Anton Stražar:

Iz življenja škocijanskega mežnarja

(Konec.)

Ob slovesu je Tomaž dejal Robidovcu:

«Kar brez skrbi bodite, očka! Še jutri grem k temu fantu v Nevlje in mu vse povem. To vam rečem, da bodo Podgoričani kar zeleni od jeze. Vsi pridejo lahko skupaj, da bodo videli tisočak!»

Točno ob eni uri popoldne na domenjeno nedeljo je škocijanski mežnar privedel ženina k Robidovcu. Postavni tridesetletni fant je bil takoj vsem všeč — najbolj pa presrečni Robidovčevi Micki. Zakaj bi tudi ne ugajal, saj je bil mlad, zal in lepo opravljen: črn klobuk, irhaste hlače, pa lep zelen žametast telovnik s svetlimi gumbi, z debelo srebrno verižico z obeskom velike konjske glave.

Robidovčevi so ženina sprejeli z največjo častjo; enako tudi mežnarja Tomaža. Sedli so za veliko mizo, ki je bila pogrnjena z lepim rožastim prtom. Seveda so sedli k polni mizi, na kateri je bilo na velikem lesenem krožniku narezano suho svinjsko meso. Poleg je bila potica in dva bokala vina.

Živahno govorjenje je kmalu privabilo več podgoriških otrok, ki so radovedno in požljivo oprezali skozi okno in so se jim sline cedile zaradi dobrot, ki so jih videli na mizi.

Robidovčevi Micki je govoril zgovorni mežnar, ko si je že z vinom dovolj namazal jezik:

«No, Micka, ali ti bo všeč ta moj prijatelj Jaka? Mislim, da ti ugaja. Glede denarja sem Jaki že povedal, da ne bodo imeli Podgoričani kaj govoriti.»

Hišna vrata so se odprla in kakor nalašč je vstopila k veselim ljudem Klepetčevka iz sosednje vasi. Prišla je z izgovorom, da kupuje jajca in maslo.

Mežnar Tomaž je ob prihodu te ženske takoj pod mizo dregnil z nogo ženina Jaka in mu zašepetal: «Jaka, sedaj pa pokaži, da imaš res tisočak!»

Jaka je to takoj storil, segel je v žep, in potegnil ven kaj lepo rejeno usnjato denarnico, jo odprl in zložil na mizo deset stotakov:

«Da ne bodo ljudje v vaši vasi mislili, da so me same besede, vam pokažem, koliko imam denarja. Kakor vidite, imam cel tisočak. Ako je vam prav, gremo k notarju.»

Klepetčevka je zijala od samega začudenja, ko je videla toliko denarja. Kar ni imela več obstanka. Ni minulo pol ure zatem, pa so že po vsej vasi vedeli, kako bogati ženin je prišel k Robidovcu.

Šele na večer sta odšla Tomaž in ženina Jaka od Robidovca; spremljala sta ju tudi Robidovec in nevesta Micka, ki je hodila vsa srečna ob strani ženina.

Tekom dveh tednov je bilo vse izvršeno: snubitev in ženitev. Tako hitro se še ni vršila nobena svatba v vasi, pa tudi take dote še ni imel nihče do tistega časa.

Dober mesec po poroki je bilo. Podgoričanom se je zelo čudno zdelo, čemu neki je mladi Robidovec prodal v najlepšem gozdu še nedorasle smreke.

Pa ta reč je prišla kmalu na dan. Mežnar Tomaž in stari Robidovec sta se sešla v Slaparjevi gostilni, pa ga je Robidovec vprašal: «Ti, Tomaž, meni se pa čudno, zelo čudno vidi, čemu je naš Jaka prodal najlepše smreke. Saj ne rabi denarja!»

«Veste, očka, ta reč je taka: Vi morate sami pripoznati, da se tisočaki ne pobirajo po cesti ali pa kar z dreves doli stresajo. Vi ste hoteli imeti zeta, da bo imel tisočak. No, pa sem si mislil: Jaz ga bom dobil, da bo imel tisočak, ako ne sam, si ga pa bo za nekaj časa izposodil. Jaka si je izposodil 400 goldinarjev, katere mora sedaj vrniti. A kje jih hoče drugje vzeti kakor v gozdu? Veste kaj, svetujem Vam, da kar lepo molčite o tem, pa se nič ne jezite, saj poznate Podgoričane.»

Kaj je hotel bahavi Robidovec; lepo tiho je bil. Ali hoče smešiti samega sebe, zeta in hčer?

«Tomaž, ti si od vruga navit. Bog ne daj, da bi bil ti advokat! Aha, sedaj se mi je zjasnilo. Kako si že pel oni večer?»

Vrane boš jedel,
pomiže boš pil...

«To je dobro, očka, da do konca ne veste te zabavne pesmice. Pa je vam tudi ne povem!»

«Če mi jo poveš ali ne, to sedaj sam vem, da si nas vse skupaj dobro potegnil.»

Kljub molčečnosti se je vendar sčasoma zvedelo vse. Marsikateri Podgoričan je rekel staremu Robidovcu: «Vidiš, vidiš, Robidovec, škocijanski mežnar pa je dobro ozdravil tvojo bahavost!»

opustil. Nimamo pomislekov, da bi kandidat SLS in naš oskrbnik g. Brenčič mogoče previsoko zaračunaval prevoznino in dovoznino gramoza in drugih potrebščin našemu oskrbništvu, ker za to delo uporabljajo nekaj let svoje konje in tudi svoje otroke. Toda, četudi nimamo proti njemu nikakih pomislekov, vendar ne opustimo radi naših starih šeg. Zato prosimo našega g. župana dr. Marolta, ki se prišteva med zelo natančne župane, da takoj ukrene vse potrebno in izposluje, da bodo nam davkoplačevalcem zopet vsako leto javno na vpogled računi oskrbnišтва trga Vrhnika—Hrib, kakor so nam bili prejšnja leta pod oskrbnikom g. Mayerjem in g. Verbičem.

GORENJA VAS V POLJANSKI DOLINI. Božične praznike smo lepo prebili. Na sv. Štefana dan smo bili v Sokolskem domu, kjer je naš Sokol imel prav srečno prireditev s šaloigro »Babilon«, ki nudi obilo smeha, katerega ni manjkalo med številnimi poslušalci. Predstava se je prav dobro igrala. Nastopil je zopet enkrat naš stari igralec na odru brat Bizjak, ki je svojo vlogo prav dobro rešil, kar se sme trditi tudi o vseh drugih naših nad vse poštrenovalnih bratih in sestrah. Po igri se je razvila prav prijetna in živahna zabava, ki je trajala pozno v noč. — Na božične praznike in predhodne adventne nedelje je bilo tudi tu v dolini po cerkvah s prižnic grmenja in zabavljanja čez »brezversko« in »pohujšljivo« časopisje. Kakor drugod tako, upamo, tudi tu pri nas v dolini take vse drugam kot v cerkev spadajoče pridige ne vlečejo več, ker ljudje vedno bolj mislijo z lastno glavo. »Domovina« je prav dober in poučen list. Nikomur ne jemlje vere in nikogar ne odvrca od božjih dolžnosti in ne daje nobenega pohujšanja, pač pa vse to pobija in zmetuje ter sviri bralce pred tem. Zato pa ostanemo pri »Domovini« tudi v tem letu ter jo vsem, ki žele dobrega branja, najtopleje priporočamo.

OSELICA NAD ŠKOFJO LOKO. Povodenj je bila tudi pri nas napravila mnogo škode. Hudo je bil oškodovan Iv. Gladek v Fužini, ki mu je voda odnesla velike množine lesa, porušila jez pri mlinu in mu vse, kar je v pritličko, oneskajla ter pokvarila, ker je bila voda tako visoka, da je tekla v prvo nadstropje. Jakobu Bogataju v Hobovšah je odnesla hišo. Porušena je tudi cesta

Trebija—Savodenj, tako da je večji promet še sedaj nemogoč. V Fužini se gradi most, da se napravi zveza s cesto Trebija—Žiri. Veliki župan dr. Baltič si je stvar ogledal na licu mesta ter obljubil izdatno pomoč, da se odpre pot iz Savodnja in Koprivnika, da bodo mogli ondodni prebivalci izvažati les, ki daje edini večji dohodek v teh krajih in tudi zaslužek revnejšim slojem. — Sedaj ob novem letu se je pričela divja gonja proti naprednemu časopisju in se agitira za klerikalni tisk povsod, posebno v Stari Oselici sta se vsipala ogenj in žveplo s prižnice na vse, kar ni klerikalno. Toda mi se tega ne strašimo, ker vemo, da resnica v oči kolje. Zato bomo ostali še dalje naročniki naprednih listov. — Kdor pa hoče čitati dobre knjige, naj pristopi k Vodnikovim družbi, ki je prvo leto izdala zelo lepe knjige, kakor »Pravica kladiva«. V tej povesti je opisano vaško življenje za časa vojne, življenje ljudi, ki so upali, in tudi podlost denuncijantstva, katero se je organiziralo od stranke, ki vedno besediči o krščanskih načelih. — Za oblastno skupščino je postavila SLS kandidata tudi iz Poljanske doline, in to na zadnje mesto. Vodstvo SLS torej ne računa na posebno veliko število glasov v naši dolini. Ako hočemo, da bo oblastna skupščina res dela zmožna, volimo moške, ki imajo veselje do dela in ki so voljni zastopati koristi volilcev. Taki možje kandidirajo na listi SDS, katere skrinjica je druga in v katero bomo spustili kroglice.

GORJE PRI BLEDU. Na praznik sv. Štefana se je vršil v tukajšnjem Orlovskem domu vojni shod SLS, na katerem je poročal g. Jakob Jat, kandidat za radovljiški okraj. Shod je bil dosti dobro obiskan, ker je bilo nad polovico zborovalcev iz nasprotnih taborov. Govornik je dolgo-vezno razkladal pomen volitev v oblastne skupščine, hvalil na vso moč delo prejšnjega deželnega zbora, toda v svoji gorečnosti za »resnico« je popolnoma pozabil povedati, kateri možje so storili kranjski deželi, posebno pa gorenjskemu delu, največ dobrega. »Pozabil« je tudi navesti sijajne uspehe poslancev SLS po vojni v naši državi, kar je prav čudno. Gorenjci dobro vemo, kateri možje imajo za naš kot največ zaslug, vemo, kdo nam je izposloval elektrarno Završnico, vodovod za Bled in okolico, kdo je izposloval Podholmcem podporo za izboljšanje hle-

vov, ki je bil med prvimi deležen g. Jan, zato nam njegove besede ne bodo mešale glav. Vemo tudi, da danes SLS te može zmetuje in jih preklinja, ne sramuje pa se bahati z njihovimi deli. Ob žalostnem aplavzu je govornik skončal, predsednik se mu je zahvalil in pozval nasprotnike k besedi. Zaradi »pomankanja« časa pa je določil vsakemu le po tri minute. Seveda to ni obveljalo. K besedi sta se oglasila dva nasprotnika, ki sta izvajanja g. Jana temeljito razčistila. Velik trušč je nastal, ko so hoteli vzeti besedo socialistu, ki je potem lahko dalje govoril. Ko je nastopil drug govornik, je trušč pojenjal in vsi so odobraval njegovo obsodbo poslancev SLS. Naravnost osmešil pa se je s svojim nastopom naš g. kaplan. V svojem zanosu, toda ne v korist vere, kar bi bilo od njega pričakovati, je skočil na mizo, udarjal z nogami po mizi in vpil menda iz jeze, ker se pred njim ni vse treslo in ker pred njegovo besedo ni vse padlo na kolena. Nišmo še videli g. kaplana, da bi se bil kdaj s takim navdušenjem potegoval za vero. Shod je minil za klerikalce zelo klavarno. Gotovo nas je mnogo odšlo s shoda s trdnim sklepom, da ne bomo nikdar več volili klerikalcev.

JARŠE. Državno oblastvo naj se enkrat potrudí v grobeljsko cerkev in naj tam zavaruje svetost kraja, ker tukajšnji gospodje duhovniki izrabljajo cerkev za svoje politične cilje. Ne samo, da nedeljo za nedeljo grmi s prižnice proti »Jutru«, »Slovenskemu narodu« in »Domovini«, ker le ti so jim trn v peti, čeprav ni v njih niti črke zoper vero, temveč nalepljajo tudi lepake za klerikalne politične shode pod cerkvenimi oboki. Če je to tudi sredstvo za povečanje spoštovanja cerkvenih prostorov, dajemo gospodom v prenoslek. Ali se to ne pravi, v cerkvi vzgajati v ljudeh slepo sovraštvo zoper vse, kar ni v klerikalnem loncu?

VIŠNJA GORA. Torej kandidate imamo za oblastne volitve. Prideta pa v poštev le SLS in SDS (nosilec g. Lajovic iz Litije). Kako je začel g. Beršnjak na radijsko listo, temu se vsi čudijo. Vsi smo ga imeli dosedaj za naprednjaka. Ker je vsak zanj oddani glas izgubljen in proč vržen, bi bilo pač najbolj pošteno, da se javno odreče kandidaturi in pozove volilce nekdanje SKS, naj vsi oddajo glasove g. Lajovicu iz Litije

Pa vkljub temu so se vendar prav dobro razumeli pri Robidovcu.

»Vidite, očka, kako je vas zopet eden potegnil!«

Skoro enake starosti kakor škocijanski mežnar je živel v Zahribu Zajčev Lukež. To je bil siromak, pa ne radi denarja, saj je imel dobro, nezadolženo kmetijo. Naš Lukež je bil siromak le zaradi svoje ljubosumnosti in lahkovernosti. Če je kdo le malo več besed govoril z njegovo ženo, že je Lukež divjal in jadikoval proti svoji Katrici:

»Oh, oh, ti nesrečna žena ti! Ko bi ti vedela, kako te imam rad, a ti mene za mojim hrbtom varaš in se z drugimi meniš!«

Sprva je žena jokala in se zagovarjala. Ko pa je uvidela, da ima mož to ljubosumnost prirojeno, je s posmehom odgovarjala možu:

»Res je, Lukež, druge imam, druge. Kdo bo pa vedno imel rad le enega! Saj imaš tudi ti druge.«

Lukež je običajno prisegal, da naj takoj umrje, ako ima ljubezensko razmerje s kako žensko.

Navadno mu je žena na take ali podobne besede odgovorila:

»No, vidiš, ako si ti poštenjak, sem jaz tudi.«

S tem sta vselej to zadevo lepo poravnala in presrečni mož je objemal svojo ženo bolj goreče kakor kak mlad fant.

Druga napaka njegova je bila lahkovernost. Koliko je ubogi mož pretrpel radi tega!

Razni navihanci so mu nagajali, kolikor so le mogli. Skrivali so mu razno orodje in

ko je Lukež to zapazil, je takoj zagnal krik: »Spet sem okraden! Oh, ti moj Bog ti, kaki so ljudje!«

Največ opravka poleg Lukeževe žene so imeli bližnji lukovski orožniki. Skoro vsak teden je bil Lukež pri njih s kako ovadbo.

Lukeževi križi in težave so bili dobro znani tudi škocijanskemu mežnarju, ki mu je enkrat tudi pošteno zagodel.

Ob ajdovi setvi je bilo, Lukeža je pošteno grelo, ko je na njivi popravljaj brazde po oranju, preden bo sejal ajdo in jo zavlekel z brano. Ko je bil z delom gotov, je šel na konec njive, kjer se je pričel gozd in se prav udobno zleknil v hladno senco. Čakal je namreč na sina Andrejčeta, ki bo prignal konja, da bosta vlačila z brano. Utrujen Lukež je kmalu zaspal.

Slučaj je nanesel, da sta mimo prišla škocijanski mežnar in Jernej Fajdiga z Gradišča. Fajdiga je baš mislil ogovoriti Lukeža, kar pa je preprečil mežnar.

»Veš kaj, Jernej, Lukež spi, a tamkaj pri smreki je prislunjena brana. Dajva mu jo potegniti v drevo, nato se pa skriva, bova videla, kaj bo napravil.«

Prav hitro sta izvršila svojo nagajivost, nato se pa skrila v gosto grmovje.

Sin Lukežev je prignal konja in zbudil očeta. Ta je vstal, da stopi k smreki po brano. Toda gorje, brane ni bilo nikjer!

»Joj, joj, Andrejček, zopet me je okradel kak preklet lump. Samo malo-sem zadremal, pa je že šel z brano kar pri belem dnevu! Andrejček, ali nisi nobenega človeka nikjer videl?«

»Nobenega, oče!«

»Ostani kar tukaj, jaz grem v Lukovico javit orožnikom tatvino.«

Zaman je sin prigovarjal očetu, naj ne hodi, Lukež je kar dirjal proti bližnji orožniški postaji.

Andrejčetu ni kazalo drugega, kakor da je odšel s konjem domov.

»Jernej, sedaj pa vidim,« je menil mežnar, »da je Zajc čisto slep, ko ni videl brane, ki je visela nad njim v smreki. Saj se skoro vsa vidi ven iz vej. Najbolje za naju bo, da se zgubiva hitro proč, sicer se bo še nama kolcalo, če naju lukovski orožnik zaloti tukaj.«

Navihanca sta odšla proti Lukovici. Odločila sta se, da se bosta v Slaparjevi gostilni malo pomudila, da bosta zvedela mogoče še isto popoldne izid svoje navihanosti. Ni pretekla ena ura za tem, ko je prav slabe volje prišel v gostilno orožnik Krivec. Z velikim robcem si je brisal znojno čelo.

»Blagor vama, ki sta tukaj v senci, a jaz sem baš zdaj napravil neumno pot. Ta Zajc iz Zahriba je popolnoma prismojen!«

Žejni orožnik je krepko potegnil iz vrča pivo in nadaljeval:

»Ta prismojeni bedak je pritekel na našo postajo. Čeprav že dobro poznamo tega prismojenca, je vendar mene spravil s seboj. Ko sva prišla na kraj, kjer je imel pri smreki prislunjeno svojo brano, sem jaz pazljivo gledal na vse kraje, kam bi jo kdo odnesel, in sem se ozrl tudi malo kvišku. En sam pogled je zadostoval. Ugledal sem brano obešeno v smreki. Trikrat zaporedoma sem se prav sladko pridušil, prav pošteno sem ozmerjal

(3. skrinjica). Tako bodo storili tudi vsi drugi kmetje, obrtniki, trgovci in delavci, ki kaj drže na napredno prepričanje.

TEHARJE. V celjski javni bolnici je umrla 27. decembra 1926 v starosti 28 let po kratki in mučni bolezni gdč. Mici Krajčeva. Pokojnica je bila izredno marljiva mladenka. Pogreb iz bolnice v njeno rojstno župnijo na Teharje je pričal, kako je bila pokojnica čislana. Mirno počivaj!

PODGORJE. Pri nas je «Domovina» zelo razširjena in se še bo širila, ker delujemo vsi stari «Domovinci» za razširjenje tega priljubljenega lista. — Sedaj Vam pa še moram poročati o žalostnem dogodku, ki se je zgodil na sveti večer. Ko so namreč minile polnočnice, so se spravili fantje v gostilno, kamor sta prispela tudi dva fanta od podružnice Sv. Duha. Kmalu je prišlo do spora med njima in domačimi fanti. Končno se je razvil pretep. Vsaj na sveti večer naj bi fantje opuščali to grdo razvado popivanja, ki običajno vedno dovede do prepirov in pretepov.

ZABUKOVJE PRI SEVNICI. Po dolgem času zopet par besed iz našega zapuščenega kota. Že je preteklo mnogo časa, odkar je zvonik, katerega je uničil požar, zopet za silo dogotovljen, a smeti, odpadki od lesa, ogorela pločevina in druge stvari so še vedno razmetane krog cerkve in župnišča. Čas je že, da se napravi red okoli cerkve in župnišča. — Nadalje naznanjamo, da smo imeli na starega leta dan licitiranje sedežev v cerkvi. Gospoda ključarja sta hotela, da se sedeži oseb, ki se ne nahajajo več v naši fari, prodajo v korist cerkve. Ta predlog je bil vseh vsem pričujočim, ne pa g. župniku. Mislimo pač, da naj plača vsakdo, ki hoče sedeti.

SV. KRIŽ-ROGAŠKA SLATINA. Na praznik sv. Štefana se je pri deseti maši slišalo malo tega, kar spada v cerkev. Gospod kapla je porabil prižnico v agitacijsko svrhu za klerikalno časopisje in za svojega Orla. Tega seveda ni mogel storiti brez napada na napredne institucije, zlasti na Sokola. Tukaj je navedel, da hodi duhovščina za sv. Tri kralje od hiše do hiše blagoslovljat kruh. Napovedal je za to priliko kontrolo nad časopisi, ki se čitajo med ljudstvom. Priporočal je klerikalne časopise ter napovedal boj naprednim, posebno «Domovini». Napredni in pametni ljudje so se zgražali nad takšnim početjem mla-

dega duhovnika ter se bodo znali izogibati takih njegovih besed, ki nikakor niso božje. Nismo vajeni takih pridig. Opozarjamo gosp. nadžupnika, naj napravi red.

ŽETALE. Na Štefanovo se je poročil g. Tine Frece, učitelj v Dev. Mar. v Polju pri Ljubljani, z gdč. Justino Sotoškovo, učiteljico v Pilšanuju. Izrekamo jima najiskrenejše čestitke. — Istočasno je obhajal gospod M. Sotošek, tukajšnji šolski upravitelj, 35 letnico službovanja, 30 letnico svojega zakona s svojo dobro gospo Berto in 25 letnico bivanja v Žetalah. Spoštovanemu g. Sotošku želimo, da preživi svoj pokoj, katerega sedaj nastopa, še mnogo let v nemoteni sreči in zadovoljstvu.

DOBIN DOL. Na dan sv. Štefana je bivši minister SLS dr. Kulovec sklical shod na Uršnih selih, ki mu je pa zelo slabo uspel. Ako ne bi posetili shoda taki ljudje, ki nimajo volilne pravice in pa naši somišljeniki, bi bilo zborovanje še tužnejše. Povedati ni imel mnogo o svojem delu, pač pa je obiral Radića, Pucija, zlasti pa dr. Žerjavo. Spravil se je tudi nad mojo osebo, češ, da sem vso okolico prebrnil in da sem najhujši agitator za SDS. Gospod dr. Kulovec! Resnica je: dokler ni bilo mene tu, ste lahko vi tukaj vodili ljudstvo po svoji mili volji, ampak sedaj se Vaša barka potaplja in vse Vas zapušča. Zaradi besedi, ki ste jih govorili čez trgovino in proti meni, se pa vidimo pred sodiščem. Vaš nastop proti «Domovini» je imel ta uspeh, da se je meni po shodu prijavilo osem novih naročnikov, ki so vsi plačali naprej, kar Vam lahko potrdi pismošča. Povem Vam, g. dr. Kulovec, da prihaja sedaj že preko 50 izvodov «Domovine» k nam in jih bo prihajalo še več. Upam celo na prvo od nagrad, ki so sedaj razpisane za nabiranje novih naročnikov «Domovine». Ali ni Kristus učil, da je treba ljubiti svojega bližnjega kakor samega sebe. Vi in Vaš Janko pa sta lansko leto delala na vso moč na to, da bi mene vrgli iz hiše, v kateri sem bil kot najemnik. Ali ni tudi to greh, da ste na praznik sv. Štefana tolikim ljudem odjedli mašo na Gornjih Sušicah, ki je bila naznanjena in je k maši tudi zvonilo pa je ni bilo in so ljudje v cerkvi zastoj zmrzovali? Vi ste se hudovali, da vera peša zaradi slabega časopisja. Temu tudi jaz pritrjujem, in sicer peša pri naš najboljši zaradi

«Domoljuba», ki ljudi odganja iz cerkve.

Ivan Rustja.

DOBIN DOL. Slučajno mi pride v roke «Slovenec» od 28. decembra, ki piše o Kulovčevem shodu na Uršnih selih in pravi, da je bilo preko 100 ljudi ter da so vsi iskreno obljubili, da bodo kompaktno volili listo SLS. Laž je, da je bilo nad 100 ljudi, ker toliko ljudi ne gre v vse prostore Samidove gostilne. Med njimi je bilo tudi mnogo naših članov s predsednikom g. Jakšetom na čelu. Govor dr. Kulovca ni nikomur ugajal. «Domovino» naj tudi nikar ne imenuje za vsiljivo, ker je nihče ne vsiljuje. Kdor jo hoče, jo vsak sam naroči pri meni in tudi meni plača. Gospodje okrog «Domoljuba» se pozivajo na naš shod dne 16. t. m. ko bo govoril naš kandidat g. Paleskini, ki pa ne bo pod zaščito imunitete, kakor dr. Kulovec.

SV. MIKLAVŽ PRI MARIBORU. Odkar čitam «Domovino», še nisem našel v njej dopisa iz naše občine. Objavite torej sedaj tudi od nas nekaj novic. Pri nas gospodarijo še vedno po klerikalnem in socijalističnem sist mu. Zadnje čase pa, odkar prihaja k nam nekaj izvodov «Domovine», je tudi tukaj jelo ljudstvo dvigati glave ter govoriti med seboj, da bi vendar bilo dobro poskusiti še na drug način. Z novim letom upamo pridobiti še nekaj novih naročnikov. Počasi se premikamo naprej, a zavedamo se, da se tudi počasi daleč pride. Manjka nam samo voditelja za kakšna prosvetna društva in kmalu bi nehala fantovska podivjanost, katere je pri nas, žal, še precej huda. Ob priliki se bom še oglašil.

Šmikliččan.

ZIBIKA. Kakor že večkrat tako nas je tudi v nedeljo 19. decembra 1926. razveselilo in razvedrilo tukajšnje prosvetno društvo pod vodstvom g. Blazinška. Nastop pevcev in pevk je bil prav izvrsten. Kdo bi si bil mislil, da se tudi pri nas najdejo grla, ki znajo tako lepo zapeti! G. pevovodji in prireditelju prisrčna hvala! Kako ljubko je bilo gledati tudi naše malčke šolarje, ki so neustrašeno nastopili in prav čedno zapeli. Predstavo «Poštna skrivnost» so igralci zelo dobro rešili in nam je zlasti Maticelj (g. Kos) napravil burjo smeja. Prostor, kjer se je prireditev vršila, je bil do zadnjega kotička napolnjen, iz česar se lahko sklepa, da se tukajšnje prebivalstvo, pred-

deda in mu rekel: Vidite, očka, kako vas je zopet nekdo potegnil, pa ne samo vas, temveč tudi brano.»

Mežnar in Fajdiga bi se bila rada smejala in se tudi pohvalila, da sta onadva to napravila, pa si nista upala. Le toliko je omenil mežnar:

«Gospod Krivec, ta, ki je Zajcu to napravil, je imel gotovo take muhe v glavi, kakršne imam včasih jaz.»

«Ko bi vi imeli danes svoje prste vmes in meni napravili to pot v tej vročini,» se je hudoval orožnik, «bi vas naučil kozjih molitvic.»

Take in podobne je bril naš mežnar do svoje smrti. Od vseh teh ljudi ni sedaj že nobenega več na tem svetu. Le eden še živi, in to so Flajšmanov oče, prava gorenjska korenina.

Ni za oba enaka pravica



Zenka: «Dragi Mihec, kaj bi ti napravil, če bi jaz umrla?»

Možek: «Najbrž isto, kar bi storila ti, če bi jaz umrl.»

Zenka: «No, zopet dokaz, kakšen lopov si...»

Ivan Albrecht:

Cucek in Bucek in kar je bilo vmes

I.

Ker sem tako vaje izza mlada, mi ne da žilica miru, da bi molčal, ampak moram pripovedovati. Če pa že človek pripoveduje, se mu včasih vrine tudi kakšna okrogla vmes. Mislim celo, da to ni nič hudega. Saj pravi tudi pregovor, da ima veselega človeka rad Bog in ljudje. Jaz temu še vedno verjamem, dasi so dandanašnji ljudje doberšen del vesolja pregnali od sebe. Meni se zdi, da je to nam vsem skupaj žal in da se še vsi prav radi spominjamo tistih starih časov, ko smo se znali res smejati. Saj ti časi niso niti daleč, le naš spomin je precej rešetast in vsakdanje skrbi in nadloge nas tako tarejo, da se nam godi čisto tako, kakor pravi tista pesem:

«'z ur so dnevi, 'z dni so leta,
let in dni pa konca ni —»

Morda je res bilo že tudi nekaj življenje bolj resno in trdo nego si danes mislimo, toda človek je že pač tak, da se minulosti spominja najrajši in v prvi vrsti po njeni solnčni, vedri strani. Čisto gotovo bodo tudi naši sodobniki, ki so pred leti kot mladeniči okušali strahote in bridkosti svetovne vojne, nekoč pripovedovali svojim vnukom, koliko veselega in zabavnega so doživeli na bojnih poljanah. Zakon narave je tak, da bridkost kmalu obledi in umrje v spominu, medtem ko spomin na vesele trenutke ne zapusti človeka do groba.

In kakor mati narava dokazuje nepojmljivo modrost v vseh svojih zakonih, tako jo tudi v tem. Samo pomislimo, kaj bi bilo s človeškim rodом, če bi se vsaka mati po prvem otroku spominjala zgolj nadlog in bolečin?! Povesti o desetem bratu in pesmi o hčerki-desetnici prav gotovo ne bi priznali, podrobnejši odgovor pa si bo vedel dati na zgorajšnje vprašanje vsak čitatelj sam...

Ker je tedaj tako, da je včasih šegavost primerna in vedrost čisto celo potrebna, naj bo tudi meni dovoljeno seči enkrat malo nazaj v tiste čase, ko sta živela zaveznika, Cucek in Bucek, dva prijatelja po mili božji volji. Prijazni bralci in zlasti brhke bralke naj mi oprostite te skromne uvodne besede in naj mi, kar jih še posebej prosim, tudi ne zamerijo, če bi mi med pripovedovanjem zdrknila kakšna bolj kosmata z jezika. «Skozi eno uho noter, skozi drugo ven!» naj si mislijo, pa bo zanje in zame prav. — — —

Brenkova Katra je bila trikrat omožena. Od prvega moža je prejela v sladkem zakonskem jarmu marsikako po grbi; kajti dedec je bil skoro neprenehoma pijan. Katra je bila sicer pridna in pametna ženska, toda mož jo je odlikoval za vse lepe čednosti samo s pretepanjem. Bog je menda videl, da tako ne gre, pa je zapored poklical prvega in drugega otroka iz tega pohabljenega zakona k sebi, nazadnje pa je poslal svojo dekle — belo smrt še po Katrinega pijanega moža. Človek bi si mislil, da je bila Katra za to uslugo nebesom hvaležna, v resnici je bilo pa čisto narobe. Tako je jokala pri pogrebu, da se je vsem ljudem smilila. Na vse mogoče načine

vsem mladina, vzbujala iz splošnega mrtvila. Po prireditvi je bilo slišati, da si ljudje žele zopet kaj takega. Torej še enkrat lepa hvala prireditelju in igralcem. Na skorajšnje svidenje na zibiškem odru!

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. Uredništvo »Domovine« izjavlja, da gospa Ema Planinškova ni z dopisi od Sv. Štefana v nobeni zvezi, še manj je dopisnica našega lista.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Dne 12. t. m. bo imel naš Sokol redni občni zbor, na katerem se bo dopolnil stari odbor zaradi odhoda nekaterih članov.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Takoj po preobratu se je ustanovila tukaj na strogo klerikalni podlagi Kmetško konzumno društvo za ves okraj. Po pravilih tega društva bi bili smeli prodajati in kupovati samo tisti člani, ki so plačevali delež in članarino. Društvo pa je šlo dalje; kupovalo in prodajalo je tudi takim, ki niso bili člani. Ker društvo ni plačevalo obrtnega davka, je tudi lažje blago prodajalo ceneje, kakor drugi trgovci. Zato so začeli kmetje in delavci iz šmarskega okoliša pristopati k društvu ter članarino plačevati. Seveda tega niso premislili, da morajo prav za prav s članarino poravnati, za kolikor ceneje dobe blago. Društvo je, kakor rečeno, prodajalo in kupovalo tudi od takih, ki niso bili člani, zaradi česar je bilo že večkrat kaznovano. Da se temu izogne, je svoja pravila spremenilo ter prosilo za prosto trgovino, kar se jim je tudi dovolilo. Poslovodja je baje zadostno trgovsko naobražen in vrši tudi predavanja v Katoliškem domu tu v Šmarju. Če bi bilo po pravici, bi morali biti vsi člani tega društva udeleženi tudi pri dobičku, kar se pa ni zgodilo. V primeru izgube bi pa morali biti soudeleženi. Ker ima sedaj društvo prosto obrt, oziroma trgovino, je v interesu vseh članov tega društva, da zahtevajo povračilo članarine. Zdaj lahko vsakdo tam kupuje. Zaradi davkov in drugih trgovinskih neprilik bo pa moralo društvo svoje blago dražje prodajati kakor doslej. Zgodi se, seveda, lahko, da se bodo morale sedaj nekatere vrste blaga še dražje prodajati kakor v drugih trgovinah. Kdor ne zahteva povračila članarine, je v primeru primanjkljaja dolžan soprispevati.

SV. MARTIN PRI VURBERGU. Dopisniku v zadnjem »Slovenskem gospodarju« odgovarjam naslednje: Da sem bil pri zadnjem Trojnerjevem požaru popolnoma na mestu s svojim gasilnim društvom, mi je bilo vsestransko priznано celo od njegove stranke. Če pa tak mlečnik od SLS ni prišel na lice mesta k požaru, da bi se bil prepiral o našem delovanju, si ni upal tega storiti iz strahu pred nočno temo, da ne bi kdo z njim obračunal. Ta strah mu je bil več nego sosed, ki je gorel. Za brizgalno se pa naj toliko briga, kolikor je za njo prispeval. Gasilno društvo bo že brez njega znalo brizgalno porabiti. Vprašam ga, kaj ima moja kandidatura opraviti z gasilnim društvom. Želi mogoče biti moj namestnik? Najbolje bo za njega, da pusti naše društvo čisto pri miru, ker drugače mu bomo morali pogasiti še njegovo gostobesednost, ali pa mu podeliti šaržo, katere še dosedaj ni bil deležen. Kar se tiče moje osebe, mu samo povem, da še nisva poravnala starega računa. Svetujem mu, da me pusti čisto na miru, ker bom sicer prisiljen pisati o njem in njegovem županovanju. Dne 23. t. m. bomo pogasili njegovo gorečnost. — Janko Kostajnski.

PREČNA. Volitve v oblastno skupščino so pred durmi. Mi bomo šli s ponosom na volišče, ker imamo kandidata domačina v osebi g. Rudolfa Faleskinija. Vsi ga poznamo kot dobrega kmetškega gospodarja in vzornega obrtnika. Kako je spoštovan, dokazuje dejstvo, da je že dolgo vrsto let občinski svetovalec. Nekaj časa je bil tudi župan, a se je zahvalil za to mesto radi zaposlenosti. V komisiji za odmero davkov je bil vedno mož na svojem mestu in pomagal, kolikor je le mogel, kadar je komu trda predla. To vedo tudi Novomeščani, zato pa bodo spustili kroglice v tretjo skrinjico, saj kandidira poleg Faleskinija tudi novomeški obrtnik g. Filip Ogrič.

FRAM PRI MARIBORU. V soboto 1. t. m. je sklicala krajevna organizacija SDS v Framu volilni shod, ki se je vršil po rani maši v prostorih ge. Turnerjeve. Predsednik g. Černež je predstavljal g. Finžgarja, nosilca naše liste za srez Maribor desni breg in nar. poslanca dr. Pivka, ki je nato podal poročilo o političnem položaju. G. Finžgar je govoril o pomenu volitev v oblastno skupščino. Shoda so se udeležili razen naših

pristašev v lepem številu posestniki s Planice in tudi možje od SLS in socialisti.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Imeli smo letošnje božične praznike zelo žalostne, kajti imeli smo kar štiri mrličje. Ena ženska in en moški sta umrla naravne smrti, a ena ženska in en moški nasilne. Ženska je bila ubita od moža, moški pa ustreljen od lastnega sina. Kam bomo prišli? Naša fara je na zelo slabem glasu, a sedaj bo še bolj zaradi tega grozodejstva.

VELESOVO. Vsi se pritožujemo nad davki, ker so tako visoki. Še bolj pa nas je strah teh grozljivih pogostih požarov, ki se širijo okoli nas po Gorenjskem. Pa še nekaj prav zanimivega. Farani radi opravljamo, čeprav radi čitamo »Domovino«, ki govori resnico, ob nedeljah svojo versko dolžnost, toda eno zadnjih nedelj pa nismo bili prav nič pri maši, še manj pa pri pridigi; vsaj moralo se nam je tako zdeti. Gospod župnik Brešar se je morda zmotil in je mislil, da ni bil na prižnici. Glas ima res prav močan, toda to nedeljo ga je pa tako prevzelo, da si je še brisal pot z obraza. Cela pridiga so bili brezverski časopisi. Prav nič nismo slišali besede božje. Več škode naredi brezverski časopis kakor pa vsi požari, ki groze sedaj po Gorenjskem, zato je le ven iz hiš s takim časopisjem. Dejal je tudi, da ve za vse take hiše, kjer se čitajo brezverski časopisi. Razjezil se je tako, da bi ga lahko slišal vsakdo še zunaj cerkve. Če bo šlo tako naprej, bomo pa hodili v sosednje fаре. Ker mu za Mohorjevo družbo najbrž manjka članov, se je obregnil tudi ob Vodnikovo družbo, ki pri nas še ni razširjena, pač pa se širi. Le tako naprej! Kmalu bomo videli, kdo bo na vrhu. Prispevki za zvonove in bera so pa dobri tudi od tistih ljudi, ki čitajo »Domovino«. Gospod škof mu bo sedaj gotovo v dobro štel, ker je začel tako propagando za »Domovino«. »Domovina« pove kar naravnost in po pravici ter ni bila še nikdar proti veri, zato jo bomo čitali še naprej, ker le »Domovina« je za nas. — Velešovčan.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

je klicala in vabila rajnega, naj jo vsaj še enkrat pogleda, se ji še enkrat oglasi, pa če jo tudi potem še tako pretepe! Ljudje, kakor pač so, so jo nekaj časa milovali, potem so se pa začeli njeni žalosti smejati. Samo eden je bil na Doleh, ki je prav razumel Katrino bridkost. Gledal in poslušal je čevljar Štefan Brenk žalujočo Katro, pa si je mislil:

»Ako je že tega, ki jo je pretepal, imela tako rada, kako bi ljubila šele mene, ki sem krotak in iz srca ponižen! ...»

Čim dalje jo je poslušal in ogledoval, tem mehkeje mu je bilo pri srcu, zlasti ko je še opazil, da hrani mlada vdova skrivnost novega življenja. Nekaj časa se je obotavljal, ko se pa le ni mogel premagati, je kar na pokopališču stopil k njej.

»Nikar preveč ne žaluj, Katra,« jo je tolažil, »saj veš, da ni pomoči. On je prestal, Bog mu daj dobro, nas pa še čaka. Saj pridejo vsi na vrsto ...»

Ker Katra ni bila premožna, sorodstvo ni moglo pričakovati nič prida sedmine in je prav kmalu odšlo s pokopališča. Tako je bila zdaj sama s Štefanom Brenkom med grobovi in je s hvaležnostjo poslušala njegove tolažilne besede.

»Oh, Štefan,« je vzdihovala, »ali misliš, da res?«

»Bog pomagaj, kakopak!« je mehko ponavljal čevljar Brenk.

»Oh, potlej ga bom pa le še videla ...»

»Jej no, ne smeš misliti samo na to, Katra? Ali ne veš, kako je s teboj? Bog te potolaži, saj vidiš, da bo črviček potreben očeta, ko oride na svet ...»

»Prav praviš,« je spet zajokala vdova, »zato mi je pa še hujše.«

»Kaj ti bo zato tako hudo ...»

»Oh ...»

»No, saj so še ljudje na svetu ...»

»Oh, oh ...»

»Meni se tako smiliš, da bi kar ...»

»Oh, ali res, oh ...»

Štefan Brenk je bil vedno bolj odločen. Spomnil se je celo, da ima Katra svojo bajto, medtem ko mora on prebivati pod tujo streho. Da bi imel on svoj dom, ej, potem bi šele delal in šival.

»Katra, če si pametna, ti bom kar povedal ...»

»Ko mi je tako hudo ...»

»Boš videla, da ti bo bolje, če si pametna.« Vdova ga je pogledala skozi solze, a čevljar jo je prijel za roko:

»Če hočeš, bi ti jaz pomagal. Otrok bi imel očeta in ti varstvo in tolažbo. Reci, pa se lahko kar brž zmeniva.«

Katra si je otrla solze.

»Ali misliš?«

»Zakaj ne?«

»Pa bi res?«

»Prav res. Vidiš, bajto imaš, pa ne bi bilo treba hoditi okrog tujih ljudi ...»

»Samo zadolženo je ...»

»Bi se že odplačalo!«

»In popravil je nekaj ...»

»Bi se že popravilo!«

»Tak misliš kar ...?«

»Kaj bom čakal, sem dejal, ko vidim, kako je hudo! Pa sem mislil, no, če si imela

rajnega tako rada, ki te je pretepal, bi že tudi z menoj lahko živela ...»

»To je res ...»

»No, vidiš!«

Odpravila sta se proti domu. Katra ni niti vzdihnila, ko se je poslavljala od moževega groba.

»Že mora tako biti,« je dejala.

»Božja volja,« je potrdil Štefan Brenk in veselo pomislil, da bo zdaj imel bajto, svoj lastni dom! ... Šel je kar takoj s Katro in ji pridno pomagal razdirati mrtvaški oder ter spravljati po hiši vse v tak red, da bi bila čimprej zabrisana za rajnim vsaka sled. Ko sta končala, je Katra prinesla na mizo liter vina in hleb belega kruha.

»Še za beračem opravijo sedmino,« je dejala kakor v opravičilo.

Štefanu je bilo vse po volji. Kmalu sta se jela pomenkovati tako lepo kakor da sta od vekomaj določena drug za drugega. Ko je čevljar odhajal, sta bila že popolnoma zmenejena, vdova pa ni čisto nič pogrešala svojega prvega moža, temveč mislila samo na dan, ko postane Štefan Brenk njen drugi.

Otrok, ki ga je mati Katra dobila v taki zadovoljnosti na svet, ni kazal seve prav nič veselja do smrti. Malo je bilo punčka. Krstili so jo za Liziko. Mati je bila vesela, da bo imela mala očeta, ter jo je skrbno negovala, ljudje pa so njeno veselje in njeno materinsko skrb tolmačili po svoje ter jeli namigavati, da je rajni že vedel, zakaj je pil. Zlobni jeziki so kar očitno trdili, da je mala Lizika čisto podobna — ne svojemu očetu, temveč očmu, Štefanu Brenku.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

POMANJKLJIVO GNOJENJE S HLEVSKIM GNOJEM.

Če so naši pridelki slabši kakor so drugod po naprednih deželah, je temu krivo tudi naše pomanjkljivo gnojenje. S hlevskim gnojem ravnamo še vobče malomarno, in sicer ves čas, dokler nam leži na gnojišču, pa tudi pozneje, ko ga spravljamo v zemljo. Posledica takega ravnanja je naravno slabša učinkovitost gnoja in manjša rodovitost zemlje. Ako primerjamo naše gnojenje z gnojenjem po drugih krajih, pa se lahko prepričamo, kako smo pri nas še zaostali in kako smo površni.

Ne glede na to, da pridelujemo pri nas vobče slabši gnoj, po eni strani zaradi slabšega krmljenja, po drugi zaradi slabega ravnanja na gnojišču, je tudi ves način gnojenja zunaj na njivah pomanjkljiv in se kažejo te napake v sledečem:

1.) Naše njive polovičarsko gnojimo, deloma premalo in deloma pa neenakomerno. Treba le pogledati na njive, na katerih ležijo kupčki gnoja ali pa raztrošen gnoj. Že dlječasno ležanje gnoja v kupčkih je napačno. Kadar pa gnoj trosimo, ga trosimo preveč površno in neenakomerno. Mestoma leži gnoj v debelih kepah in plasteh, dočim ga po drugih prostorih manjka. Gnoj bi morali tako razdeliti in raztrositi, da bi ga ležalo povsod enako veliko in da bi bilo vse površje njive enakomerno zagnojeno. Res, da se s tem zamudimo, toda uspeh je veliko več vreden kakor pa nastala zamuda, oziroma delo, ki nam je zaradi tega narastlo. Površno, na hitro roko opravljeno gnojenje je veliko krivo, da nam daje tako pogojeno zemlja slabše in neenakomerne pridelke.

2.) Gnoj podoravamo premalo skrbno in zato pomanjkljivo. To opazujemo posebno takrat, če je gnoj slamnat in premalo zgojen. Hlevski gnoj bi morali za plugom načeloma v brazde potiskati, preden ga s prihodnjo brazdo zakrijemo. To je potrebno zaradi tega, da ga spravimo popolnoma v zemljo in da nam ne gleda ven iz brazd. Le pri gnoju, ki ga popolnoma zakrijemo v zemljo, se

nam ni bati nobenih izgub na hlapnih redilnih snoveh.

Ako se bomo tudi pri nas ločili tako skrbnega ravnanja in gnojenja s hlevskim gnojem, kakor ga vidimo po drugih krajih, potem lahko pričakujemo, da se bodo tudi naši pridelki obrnili na boljše.

ZIMSKO NAPAJANJE MOLZNE GOVEDI.

Pri molzni govedi je merodajna tudi pijača, da nam živali več molzejo. Največ vredna je v tem oziru tista rastlinska voda, ki jo sprejema krava v použiti sočni klaji. Zato nam krave ob sočni zeleni krmi največ molzejo. Takrat dobe živali veliko vode že v klaji sami. Vrh tega je zelena klaja tudi lažje prebavna in zaradi tega bolj mlečna. V zimskem času učinkuje zelo ugodno razno korenstvo, zlasti sočna in sladka pesa. V novem času pospešujemo mlečnost tudi s tem, da zapoznelo zeleno krmo kisamo, tako n. pr. zeleno koruzo. Sočna krma zelo pospešuje mlečnost.

Močno pa vpliva na mlečnost tudi pijača kot taka. Ni vse eno, ali žival dosti pije ali ne, ali pije ledenomrzlo vodo ali pa postano vodo. Zlasti po naših hlevih, kjer dobiva žival v zimskem času samo suho krmo, je na to paziti, če nam je na večji mlečnosti kaj ležeče. Ledenomrzla voda ni dobra niti zdrava v tem času. Živina je manj pije in zato tudi manj molze. Če dajemo samo suho krmo, mora žival že zaradi tega več vode dobiti, da bo ustrezno njenim telesnim potrebam. Pametno je zaradi tega, če dajemo živini postano vodo, ki jo lahko tudi nekoliko solimo in z otrobi obločimo, da jo žival raje pije. Na ta način naravnost silimo, da krave dosti pijejo in da se na ta način vsa mlečnost dvigne.

Živalim naj se dá prilika v zimskem času, da zunaj pijejo (na potoku, na koritu zunaj hleva), da se na ta način izprehodijo, kajti gibanje utrjuje zdravje in pospešuje mlečnost kakor sploh vsa življenska opravila. Ali poleg te pijače naj se jim ponudi še pijača iz škafa, ki bo di oblojena, da jo žival raje pije. Tako skušamo vsaj deloma nadomestiti tisto vodo, ki jo sprejema žival v poletnem času v sočni zeleni krmi. Tako napajanje molznih krav nam povzroči nekaj več dela in skrbi, toda vse to se nam hvaležno povrača z večjo mlečnostjo tako oskrbovanih živali.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Novo leto ni prineslo nikakih bistvenih sprememb na svetovnih žitnih tržiščih. V Ameriki so cene celo malo popustile. Na novosadski blagovni borzi so bile 4. t. m. naslednje cene za 100 kg na debelo: pšenica 281.50 Din, oves 160 Din, ječmen 175 Din, turščica 140 Din, moka «0» 450 Din.

ŽIVINA. Cene vedno prilično nespremenjene, zlasti v Sloveniji, dočim v Hrvatski neznatno valujejo.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 4. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 798.50 do 801.50 Din;
100 nemških mark za 1349 do 1352 Din;
100 madžarskih pengov (pengö je sedaj uvedena nova madžarska valuta) za 993.50 do 996.50 Din;
100 italijanskih lir za 254.68 do 256.68 Din;
1 dolar za 56.58 do 56.78 Din;
100 francoskih frankov za 223.75 do 225.75 Din;
100 češkoslov. kron za 167.70 do 168.50 Din.

Sejmi

10. januarja: Videm pri Litiji, Žirovnica, Nova cerkev, Šmarje pri Jelšah.

11. januarja: Planina pri Brežicah.

14. januarja: Verače—Sv. Filip.

Kratke vesti

— **Vinski sejem in razstava v Ljutomeru.** Krizi našega vinogradništva skušajo razne gospodarske korporacije od pomoči s tem, da prirejajo vinske sejme in razstave. Tako so se vršili vinski sejmi že na več krajih z boljšim in slabšim uspehom. V Ljutomeru, središču slovenskega vinarstva, se je pred kratkim sestavil odbor iz zastopnikov gospodarskih organizacij in občine, da pripravi vse za vinski sejem in razstavo v Ljutomeru. Ljutomerški vinogradniki in vinogradniška veleposestva so si edini v tem, da je treba začeti z delom tudi v

«Pa naj mu bo,» se je smejala Katri. «Jo bo imel še rajši!»

Zbog tega so morale govorice kmalu potihniti, Katri pa je lepo zadovoljno živela s svojim novim možem. Ko je po smrti prvega nastopil prvič vernih duš dan, je še gorela na njegovem grobu ena edina samcata svečka, ko pa se je ta dan obnovil drugič, ni bilo na pozabljenem grobu nobene lučke več. Katri so rekli samo Brenkova Katri in njej je bilo vseč in prav tako.

Otroška letina je bila na tej njivi dobra in obilna. Manjkalo ni Janeza ne Franceljna ne Micke ne Katrice in ne Jožeta in ne Mihčeta. Štefan se je včasih celo bal, da bo zmanjkalo svetnikov v pratiki, vendar do tega ni prišlo, ker je moral prej odriniti v krtovo deželo. Katri je spet jokala in žalovala, vendar ne tako hudo kakor prvič. Nekaj otrok je bilo že toliko odraslih, da se je lahko zanašala na njihovo pomoč. Poleg tega je upala, da je sreča, ki ji je že dvakrat bila mila, tudi v tretje ne zapusti. Trdno upanje je tudi res ni varalo. Dobila je še tretjega moža, vendar ji z njim ni šlo tako gladko, ko s prvima dvema. Spak je bil prebrisan in je hotel, da mu pred poroko zapiše bajto.

«Naj pa bo,» si je mislila Katri, «pa njegovi smrti bo itak bajta spet moja.»

Pri tem računu se je revica vštela. Tretjemu se ni s smrtjo prav nič mudilo, temveč je kar lepo počakal, da je prišla Katri sama na vrsto. Lepo po krščansko jo je pokopal, opravil za njo vse, kar in kakor se spodobi, sam pa obdržal bajto in odpravil otroke drugega za drugim po svetu...

To je bil hud udarec zlasti za najmlajša dva, Jožeta in Mihčeta, vendar se je tudi njima obrnilo tako, da je bilo prav. Ker sta bila precej istih let, (Jože je bil samo poldrugo leto starejši od Mihčeta), sta se najbolj razumela in sta tiščala vedno skupaj liki dvojčka. Tudi njima je šla na roko polsestra Lizika, ki je bila tedaj že odrasla in je služila v sosesčini. Bila je malo grbasta in na levo nogo šepasta, sicer pa pripravna deklina. Delala je rada in so jo zbog tega tudi ljudje imeli radi. Ko je tedaj slišala, kako in kaj počne njen drugi oči, sta se ji najmlajša dva posebno zasmilila. Zlasti se je bala za Jožeta, ki je bil sicer visok za svoja leta, zraven pa tako šilasto droben, da so cunje kar visele na njem kot na preklji. Spomnila se je, kako je bil Jožek smešen otroček in kolikokrat se mu je morala smejati, ko je začel izgovarjati prve besede. Jezik mu nikakor ni hotel biti pokoren, zlasti ne pri besedi, ki je bila dečku najljubša. Kadar je hotel izreči «cukerček», se mu je vedno zataknilo tako, da se je glasilo «cucek». Vsi so se mu smejali, ponavljali spakedranko za njim in ga oponašali, dokler se ga iz sladkega «cukerčka» ni oprijelo ime — Cucek. Nihče mu ni več dejal Jožek ali Joško ali Jože, ampak samo Cucek. Nazadnje se je privadil tega imena tudi sam in ostal Cucek vse svoje žive dni.

Poldrugo leto mlajši Mihče je bil bolj nizek in čokat, čisto materina podoba. Medtem ko je Cucek rad mnogo govoril in modroval, je bil Mihče bolj tihe narave. Gledal je kapasto in govoril malo, kakor da vedno ne-

kaj premišljuje. Njega je imela Lizika rada, ker jo je spominjal matere.

Medtem ko so se torej ostali razšli na vse štiri strani sveta, je Lizika poskrbela, da sta prišla Cucek in Mihče v njeno bližino v Loče. Cucek je pasel krave pri enem kmetu, Mihče pa pri drugem. Ščasoma se je Liziki celo posrečilo, da je obema poskrbela za boljše čase. Cucek se je šel učiti krojaštva, Mihče pa je prišel k puškarjem, tako da sta bila oba izučena rokodelca, ko sta bila godna za vojaški stan. Medtem ko Cucku niso nikoli hoteli dati vojaške suknje, so Mihca takoj ob prvem potrdili. Moral je k vojakom, kjer je preživel tri dolga leta.

Ta čas je Cucek pridno vrtil šivanko, prišluzil marsikak novčič in se izkazoval hvaležnega polsestri Liziki za njeno nekdanjo brigo. Preselil se je bil nazaj na Dole, ne sicer v materino bajto, kjer so zdaj gospodarili čisto tuji ljudje, ampak k možu, ki so mu rekli Pigapuc. Pigapuc je bil samec, takole okrog štiridesetih let. Na obeh straneh vratu ga je odlikovala krepka golša, sicer pa ni bil napačen človek. Preživljal se je z delom svojih rok. Hodil je po kmetih v dnino, razen tega pa je delal coklje, popravljal grablje, kosišča in izdeloval toporišča, tako da mu ni nikoli manjkalo dela.

S Cuckom sta bila kmalu dobra prijatelja. Šla sta večkrat skupaj vasovat in se pri takih prilikah pomenkovala o tem in onem.

Tako se je Cucek nekoč jel čuditi, zakaj se Pigapuc ne oženi.

«Saj bi se,» je dejal slednji, «samo prave ženske ne najdem.» (Dalje prihodnjč.)

Ljutomeru, ki je po slovesu svojih vin najprimernejši kraj, kjer naj vinski trgovec in gostilničar spoznata dobroto ljutomerske kapljice. Zato so se odločili, da prirede vinski sejem in razstavo v četrtek 3. marca 1927., ko bo vino letnika 1926. po prvem pretakanju že čisto.

Obrtniški vestnik

O ugodnostih Obrtne banke SHS

V naslednjem hočemo v kratkih obrisih seznaniti z zakonom o Obrtni banki SHS one obrtnike, ki še ne poznajo ugodnosti, katere nudi Obrtna banka SHS obrtništvu:

Banka je po zakonu oproščena vseh državnih in samoupravnih taks pri osnovanju in izdaji svojih akcij. Dalje je oproščena plačanja davka in doklad, katere plačajo po svojih zaključnih računih družbe, zavezane javnemu polaganju računov. Za te davke velja oprostitev tudi glede samoupravnih doklad.

Finančni minister mora za Obrtno banko SHS predvideti v državnem proračunu počenši z letom 1926./1927. vsako leto znesek tri in pol mi-

ljona dinarjev. K temu pride še del dohodkov državne razredne loterije, ki se ceni približno na en in pol milijona dinarjev. Pri tem se bo računalo tako, da bo smela znašati udeležba države največ 40 odstotkov celokupnega vplačanega osnovnega kapitala. S to vsoto bo država nakupila delnice banke, s katerimi bo razpolagal minister trgovine in industrije.

Država se za vplačani državni denar odreče vsaki pravici na dividendo, obresti ali za katerikoli drugi dobiček. Tudi ne bo imela država na glavni skupščini več kakor 25 glasov.

Z zakonom je zagotovljeno, da bo Narodna banka SHS sprejemala na reeskont menice Obrtne banke SHS, kar bo vsekako pomagalo k nadaljnim cenanim kreditom.

Pri takih izrednih predpravicah bo banki mogoče dajati kredite po zelo nizki obrestni meri. Razen tega bodo delnice Obrtne banke SHS nosile tudi dobro dividendo. V upravi banke morajo biti po zakonu zastopani pravi samostojni obrtniki vedno z nadpolovično večino, tako da bo ta banka res prava obrtniška ustanova.

Opozarjamo obrtnike, da poteče rok za podpisovanje delnic že s 15. t. m. Naj si vsak obrtnik pravočasno zagotovi udeležbo pri stanovskem zavodu.

Že so pod vtisom teh strašnih vesti začeli zborovati naši vinogradniki, da protestirajo. V Ormožu je bil 4. t. m. shod 200 najuglednejših vinogradnikov in strokovnjakov, ki so soglasno obsodili vlado ter zahtevali takojšnje razbitje pogajanj. Samo

poslanec SLS g. Bedjanič je branil RR-vlado!

Pomagal mu je radičev poslanec g. Kelemina, ki je prav za prav priznal strahovito krivdo g. Ivana Pucelja in ministra za trgovino dr. Krajača.

Zbor je soglasno odobril, da je treba vse storiti, da se še reši, kar se rešiti dá. Vsa javnost mora na noge, da reši tri milijone kmetškega naroda pred beraško palico, kamor jo je radičevstvo začelo spravljati. Ministre, ki so dovolili znižanje carine na 5:50 Din in s tem odprli pot še nadaljnjemu popuščanju,

zlasti pa ravno odžaganega ministra za kmetijstvo g. Pucelja in dr. Krajača, je treba spraviti na zatožno klop.

Vlada, ki se je spustila v izdajstvo kmeta, ne more več obstojati. Iti mora, da padejo brezvestne obljube in obveze, ki jih je dala za hrbti svojih volilcev.

Plat zvona bije

naši prelepi Dolenjski in Bizeljskemu, naše vinske gorice okoli Ptuja, Maribora, Ljutomeru imajo propasti. V taki nevarnosti bi ne smel nihče poznati stranke: krivca je treba poiskati, naj bo Peter ali Pavel, Pucelj ali Bedjanič ali Kelemina; tudi SLS bi ne smela metati polen ljudstvu in njegovemu ogorčenju. Vsi: občine, zadruge, kmetijske podružnice, skratka vsak, ki hoče dobro ljudstvu, mora na plan in zahtevati razveljavljenje obljub Pucelj-Krajačeve vlade Francozom glede vinske carine.

Naše vinogradništvo nam hočejo uničiti

Vlada RR je izdala pod ministroma Puceljem in dr. Krajačem naše vinogradnike in ponudila Franciji ter s tem Italiji nizko carino na vino

— Vsi na noge, da se reši, kar se še rešiti da

Kakor strela je udarila te dni med naše vinogradnike skoro neverjetna vest. Po ovinčkih se je izvedelo nekaj, kar je RR-vlada pod bivšim ministrom Puceljem skrbno skrivala in reševala za hrbtom treh milijonov kmetov vinogradnikov v Jugoslaviji.

Šest let že pridigujejo gospodarski krogi, da se morejo gospodarska vprašanja pravilno reševati le po zaslišanju prizadetih interesentov. Tudi Radičeva stranka je neoprestano kričala, da za hrbtom kmeta ne sme nihče odločati o kmetijskih zadevah. G. Ivan Pucelj, minister za kmetijstvo, ni nikogar ne obvestil ne vprašal za mnenje, kako naj se uredi carinska pogodba glede uvoza vina iz Francije v Jugoslavijo. Tako tudi drugi ministri RR-vlade ne, najmanj pa radičev dr. Krajač, ki je vodil pogajanja.

Kaj se je zgodilo? V Parizu so pri pogajanjih za sklenitev trgovinske pogodbe z Jugoslavijo Francozi zahtevali, da mi znižamo za njihova vina carino. Mesto, da vlada ta hip odgovori, da tega ne more storiti, ker je naše vinogradništvo v težki krizi in ne prenese nobenega potresa, je potajno pristala na francosko zahtevo in ne dabi javnost obvestila, je ponudila znižanje carine na 50 zlatih dinarjev od 100 kg, to je 5 Din 50 par od enega litra. Francozi pa so rekli, da je to še premalo, in zahtevajo, da se carina zniža na 30 zlatih dinarjev, to je na 3 Din 30 par od enega litra. Pogajanja se radi raznih vprašanj še niso zaključila, a jasno je, da je v najboljšem primeru Jugoslavija s 5 Din 50 par že vezana in more kvečjemu še popustiti. V političnih krogih govore, da je RR-vlada že bila pripravljena, popustiti celo na 30 zlatih dinarjev.

Take stvari so se dogajale, ko so imeli radičevci ministrstvo za kmetijstvo (Pucelj), ki ima ščititi vinogradnike, in ministrstvo za trgovino (dr. Krajač), ki daje navodila za pogajanja. Med tem pa je bil g. Pucelj izrinjen iz vlade.

Kaj pa vse to pomeni? To se pravi, da bo najboljša francosko namizno vino, v Ljubljano postavljeno, stalo okoli 9 Din en liter (danes, ko so v Franciji radi slabe letine cene vinu visoke, stane liter izvrstnega vina dva franka = 4:50 Din; zraven računamo 1 Din

za prevoz in 3:30 Din carine = 8:80 Din; pri carini 5:50 Din pa 11 Din). Kdor ima le malo pojma o vinski trgovini in vinskem konsumu, vé, da to pomeni, da je bolje vinograde Slovenije uničiti kakor delati z izgubo naprej. Niti ljutomerčan ne bo mogel več konkurirati, bizeljsčan in naša dolenjska vina pa so obsojena kar naprej v žalostno smrt.

Svetozar Pribičević v Varaždinu in Medjimurju

Voditelj Samostojne demokratske stranke je pričel novo leto z energično besedo v Medjimurju, torej v Mariborski oblasti. Ko se je na novega leta dan pripeljal v Varaždin, smo videli na kolodvoru in po ulicah prizore, ki popolnoma izpreminjajo naše mišljenje o politični sestavi naših Varaždincev in Zagorcev. Iz krajev, ki so oddaljeni po tri do pet ur od Varaždina, je privrel narod z zastavami v Varaždin, da vidi in pozdravi moža, ki je nekaj drugega kakor tisti Radič, katerega so oboževali do lanskega leta.

V natlačeno polnih prostorih novega gledališča je pozdravil g. Mrzljak Svetozarja Pribičevića ter narodne poslance dr. Pivka, dr. Vilderja in domačina dr. Krizmana, nadalje zastopnike zagorskih, podravskega medjimurskih in slovenskih organizacij. Shodu je predsedoval dr. Stanković. Prvi govornik dr. Baričević je očrtal preteklost in delo Svetozarja Pribičevića, na kar je Svetozar Pribičević v dolgem govoru pojasnil politiko in ravno linijo Samostojne demokratske stranke ter opisal posledice radičevskega in radikalnega režima, ki nam je vzel ugled v inozemstvu in dovedel državo v neznosno stanje ter gospodarsko krizo.

Značilno je, da se narod v prostorni dvorani ni zadovoljil s poldrugournim govorom Svetozarja Pribičevića ter se ob 11. uri zvečer ni hotel raziti, temveč je ponovno zahteval, naj vodja SDS pove še več. Pribičević je moral zopet ustati in tako smo imeli redko priliko gledati Varaždinca ter priprosti narod iz bližnje in daljnje okolice, s kakšnim zanimanjem so sledili govornikovim besedam in odobraval njegova izvajanja.

Zborovalce so pozdravili razen navedenih še gg. Gašparac, dr. Vilder, dr. Pivko, Petrovar, Svoboda in dr. Krizman.

Tudi v Varaždinu in Zagorju se jasni. Veličastni zbor Svetozarja Pribičevića v Macincu pri Središču je bil pojav, kakršnega še ni doživela nobena vas v naši državi. Kdo bi si upal sklicati sredi zime (2. januarja) shod v neznatni vasi, pod milim nebom, v kraju, kjer so do zadnje dobe imeli radičevci vso moč. Fantje in možje na konjih, z zastavami, slavaloki v Hraščanih in Macincu, tisoči naroda iz Medjimurja in sosednih slovenskih krajev, a tudi iz Zagorja in varaždinske okolice, vse to je pričalo, da se vrši pred našimi očmi političen preporod. Saj od navzočih treh tisočev ni mogla biti niti tretjina starih pristavev Samostojne demokratske stranke! To so vse novi ljudje, taki, ki so čakali rešitelja v Radiču in so uvideli, da jih je Radič varal in se i z njim norčeval. Pevski zbori in tri godbe, nepopisno klicanje tisočev je pozdravljalo voditelja SDS in njegove spremljevalce, med njimi narodne poslance dr. Ljudevita Pivka, dr. Večeslava Vilderja in dr. Hinka Krizmana.

Na okrašenem odru je domačin dr. Novak pozdravil zborovalce in Svetozar Pribičević je v enournem govoru naslikal, kakor zna pač samo Pribičević, cilje naše politike in karakteriziral breznačelnost in praznoto političnih strank Stepana Radiča in radikalov. Govor so prekinjali klici iz množice in nikogar ni bilo, ki bi se bil upal motiti veličastno zborovanje.

Domača deklica je izročila Pribičeviću krasen šopek cvetlic z nežnim nagovorom o ljubezni našega medjimurskega ljudstva, o

hvaležnosti našega naroda onemu možu, v katerem vidimo nado, da bo izvršil krasen program naše stranke. Bilo je mnogo solznih oči ob tem prizoru. Za Pribičevićem so imeli krajše govore narodni poslanci dr. Pivko,

Vilder, dr. Krizman in nazadnje še dr. Novak. Med poedinimi govori so svirale godbe in macinski pevski zbor je zaključil zborovanje s himno. Slavnostni obred se je vršil v Čakovcu ob navzočnosti dve sto udeležencev.

Radičevci na Dolenjskem

V radičevščini poka. Že lani kmetom, ki niso klerikalci, ni bilo prav po volji, da so jih zeleni generali speljali v Zagreb. Potem pa se jim je začelo od dne do dne bolj gnusiti dejstvo, da je g. Pucelj preganjal demokrate na veliko veselje klerikalcev. V vsem novomeškem okraju dobro znanega in priljubljenega šolskega nadzornika g. Matka so radičevci premestili na vrh Sv. Gore, mu vzeli nadzorništvo, potem ga pa še upokojili. Tako tudi živinozdravnika g. Skalet. Doživeli smo, da so bili bivši samostojni kmetijski bolj krivični napram naprednjakom nego sami klerikalci.

Ko so pa zeleni generali iz Ljubljane pozvali podeželske somišljenike, da morajo pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo voliti klerikalce, je nastal odpor, češ, da je to izdajstvo. In so volili SDS. Zdaj so postavili tudi radičevci kandidate za oblastno skupščino. Poslali so pa dolenjskim volilcem dva Ljubljana; eden je veletrgovec g. Zupančič drugi pa zasebni pisarniški uradnik g. Bukovec. Bili so tako odkriti, da so povedali, zakaj. Priznali so, da smatrajo po en mandat v novomeškem in krškem okraju za gotov, medtem ko vedo, da v črnomeljškem, litjskem in v vseh drugih okrajih samo štejejo glasove. Večinoma so kandidati postavljeni le, da drže glasove skupaj, da bi pri prihodnjih volitvah za beograjsko skupščino mogel g. Pucelj še kandidirati. Ker pa je po njihovem tedaj »gotov« mandat radičevcev v okrajih Novo mesto in Krško, je treba, da kmetje tu izberejo dva Ljub-

ljančana, in sicer glavna voditelja, ki sta tudi pomagala privedi nekdanj mnogo obetajočo SKS v razpad in nazadnje v Radičevo torbo, kjer se je zadušila.

Tako so gospodje odkrito govorili in mi smo jim za to hvaležni. Kaj pa bi bilo, če bi volilci nekdanje SKS ost obrnili in gospode vprašali, zakaj smatrajo volilce za take kimovce, da morajo vse požreči, kar jim zeleni generali pošljejo iz Ljubljane? Kaj pa, če bi raje volili SDS, ki je postavila najuglednejše domačine (g. Štribarja z Rake in g. Paleskinitja s Straže, ki ju pozna vsa Dolenjska) na prvo mesto?

In tako gre obči ljudski glas: Proč z usiljenimi zelenimi generali, proč z Bukovcem in Zupančičem, ki sta v svoji zagrizenosti zapravila vso lepo dediščino nekdanje SKS, jo privedla prav za prav v klerikalni objem in jo razbila na nesmiselni zvezi z Radičem. Od korit, ki so si jih napravili pri vladi RR razni zeleni generali, nimajo Dolenjci nič, kajti g. Pucelj jih ni poznal, ko je imel moč v rokah. Danes je že obča gotovost, da bodo radičevci dobili v novomeškem in krškem okraju tako malo glasov, da se bo vse čudilo. Kdor dobro premisli, kaj so ti ljudje počenjali, poreče, da je prav tako. Cepljenja je dovolj, zdaj mora nastopiti napredna sloga.

Zato bodo Dolenjci v novomeškem okraju izvolili kandidata SDS g. Rudolfa Paleskinitja (3. skrinjica), v krškem pa g. Alojzija Štribarja (3. skrinjica).

Napredne kandidatne liste za oblastne volitve v ljubljanski oblasti

I. SKRINJICA.

Srez Kamnik: Dr. Rihard Karba, župan in lekarnar, Kamnik.

II. SKRINJICA.

Srez Logatec: Valentin Poljanšek, posestnik, Dobračeva pri Žireh.

Srez Brežice: Karel Čimperšek, trgovec in posestnik, Sevnica.

Srez Kranj: Dr. Albert Kramer, novinar, Ljubljana.

III. SKRINJICA.

Srez Novo mesto: Rudolf Paleskinit, posestnik in opekarnar, Dol. Straža.

Srez Radovljica: Josip Ambrožič, posestnik, Ljubno.

Srez Krško: Alojzij Štribar, posestnik, Ardro pri Raki.

Srez Litija: Franc Lajovic, trgovec in posestnik, Litija.

Srez Črnomelj: Julij Mazzele, posestnik, Gradac pri Črnomlju.

Srez Kočevje: Ivan Rus, posestnik in trgovec, Loški potok.

IV. SKRINJICA.

Srez Ljubljana okolica: Franc Zebal, posestnik in trgovec, Rudnik pri Ljubljani.

Srez Laško: Dr. Joža Bohinjec, ravnatelj, Ljubljana.

Napredne kandidatne liste za oblastne volitve v mariborski oblasti

III. SKRINJICA.

Srez Ptuj: Lovro Petovar, posestnik, Ivanjkovci.

IV. SKRINJICA.

Srez Maribor mesto: Josip Mohorko, postajenačelnik, Maribor.

Srez Celje mesto: Dr. Anton Božič, odvetnik, Celje.

Srez Dol. Lendava: Janez Preininger, nadučitelj, Dobrovnik.

Srez Konjice: Ignac Kotnik, posestnik in trgovec z lesom, Vitanje.

Srez Ljutomer: Dr. Ivan Stojan, notar in župan, Ljutomer.

Srez Maribor desni breg: Jože Finžgar, kmečki sin, Sv. Marjeta na Drav. polju.

Srez Gor. Grad: Dr. Jože Goričar, zdravnik, Mozirje.

Srez Maribor levi breg: Matija Vračič, kmet in župan, Senarska.

Srez Murska Sobota: Štefan Godina, evangelijski župnik, Gor. Petrovci.

Srez Slovenjgradec: Albert Puncer, trafikant, Slovenjgradec.

Srez Šmarje: Anton Perkovič, kmet in župan, Sv. Florijan pri Rogatcu.

Srez Prevalje: Peter Mravljak, posestnik, Vuhred.

V. SKRINJICA.

Srez Celje okolica: Janko Lesničar, ravnatelj Zadrugne zveze, Celje.

DOMAČE NOVOSTI

* **Dopisnikom.** Zaradi preobilice prispevkov smo nekaj dopisov odložili za prihodnjo številko.

* **Vsak čitatelj in vsaka čitateljica** morata pridobiti vsaj po enega novega naročnika na «Domovino». Nobena naročilna dopisnica naj ne ostane neuporabljena. Prijatelji in prijateljice, ki čitajo naš list, veste, da delujete s širjenjem «Domovine» samo za dobro in pošteno stvar. Ponovno opozarjamo, da smo razpisali pet lepih nagrad za one najmarljivejše nabiralce in nabiralke, ki nam pridobijo največ takšnih novih naročnikov, ki tudi že plačajo delno naročnino (najmanj 20 Din vsak nov naročnik). Kdor ne more dobiti naročnikov, ki bi takoj plačali, naj nam ne glede na nagradno tekmovanje pošlje nove naročnike, ki plačajo pozneje. Rok za nagradno tekmo podaljšujemo do konca januarja t. l. Vsi na delo!

* **Rojstni dan naše kraljice.** Nj. Vel. kraljica Marija bo imela 9. t. m. svoj rojstni dan. Ob tej priliki se bodo vršile v vsej državi službe božje ter številne dobrodelne prireditve in slovesnosti.

* **Dvorna žalost zaradi smrti japonskega cesarja.** Zaradi smrti japonskega cesarja je bila odrejena na našem dvoru dvorna žalost, ki je trajala sedem dni.

* **Srbska krona v dunajski zakladnici.** Znano je, da je Habsburžan cesar Karel na begu iz Avstrije odnesel s seboj iz dunajske zakladnice v izgnanstvo ogromne vrednosti. Ko je prišel pozneje v Švici v denarne stiske, je večino teh predmetov prodal pariškemu zlatarjem. Cesarjev korak je izzval takrat odločne proteste. Naša država se seveda tedaj ni zanimala za to zadevo, ker ni bilo znano, da so bili z opleniitvijo dunajske zakladnice oškodovani tudi naši interesi. Nedavno pa je prišel neki naš zgodovinar v dunajskem državnem arhivu na sled srbski kroni, ki se je nahajala v habsburški zakladnici. Poročilo avstrijskega poslanstva iz Beograda, poslano aprila 1882. avstrijskemu zunanjemu ministru, pravi namreč, da je v dunajski cesarski zakladnici tudi neka krona, ki so jo dolgo smatrali za srbsko kraljevsko krono. Čeprav so ugotovili, da to ni srbska kraljevska krona, temveč krona srbskega patrijarha, vendar so tedaj srbski ministri in kralj Milan razpravljali o tem, da bi nagovorili cesarja Franca Jožefa, naj pokloni ono krono kot srbsko kraljevsko krono kralju Milanu, da bi se mogel z njo kronati. Ker pa je bil kralj Milan takrat na potovanju po notranjosti Srbije, je bil končni sklep v tej stvari odložen in potem sploh ni prišlo do pogajanj. Naše zunanje ministrstvo bi moralo vsekakor sedaj ugotoviti, kakšna usoda je zadela to srbsko zgodovinsko dragocenost.

* **Otvoritev prometa na državni cesti v Kokriški dolini.** Na novega leta dan je bila otvorena državna cesta v Kokriški dolini do 23 km. Še tekom tega tedna bo dovršen zadnji most pri 24 km, nakar bo imelo Jezersko zopet odprto pot tudi za vojni promet.

* **Najvišje odlikovanje ljubljanskega velesejma.** Gospod minister dvora je pisмено obvestil predsedništvo ljubljanskega velesejma, da je Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad VII. mednarodnim vzorčnim velesejmom v Ljubljani, ki se bo vršil od 2. do 11. julija 1927. in nad II. pokrajinsko-kmetijsko razstavo od 10. do 19. septembra 1927.

* **Odvetnik dr. Avgustin Reisman v Mariboru** se je preselil s 1. januarjem iz Gregorčičeve ulice v Slovensko ulico šte. 11, I. nadstropje, v hišo gospe Wögererjeve, odkoder se je izselil notar dr. Ivo Šorli na Aleksandrovo cesto št. 12. V odvetniški pisarni dr. Reismana je telefon št. 99, na privatnem stanovanju pa št. 22.

* **Pismo iz Francije.** Iz Petite Rosselle nam pišejo: Narodno mistični člani Jugoslovenskega izobraževalnega in podpornega društva «Samo» pomoč» pošiljajo rojakom v domovini pozdrave in jim žele mnogo sreče v novem letu: Anton Med-

ved, Ivan Aržen, Anton Zorko, Franc Brigant, Franc Cerovšek, Jože Skriner, Anton Kurent, Andrej Huseli, Ciril Ljubešek, Stanko Ocepek, Janko Krapa, Jože Jankovič, Ivan Zakšek.

* **Pobiranje državne trošarine na žganje.** Kakor finančna delegacija uradno poroča, je generalna direkcija davkov dovolila, da pobirajo državno trošarino na žganje do količine pet litrov organi mestnega dohodarstvenega ravnateljstva pri vnosu, oziroma uvozu preko linije. To pobiranje se je pričelo s 1. t. m. Stranke morajo žganje, ki ga prinašajo v količinah do pet litrov, pravilno in točno prijavljati mestnemu linijskemu uradu. Pri tem jim ni treba imeti nobenega dokumenta. Pri uvozu žganja preko pet litrov se morajo stranke kakor doslej izkazati s potrdilom, da je plačana državna trošarina.

* **Ustreljen medved.** Pišejo nam: V Graščici nad Pregradom sta 28. decembra 1926. ustrelila lovca občine Čepље gg. Alojzij Mantel (iz Prerigla) in J. Rūthel (iz Brezovice) medveda, ki je tehtal 80 kg. Medved je podlegel ktrim strelom s krogli.

* **Požar.** Od Sv. Eme-Pristave nam pišejo: V noči od Silvestrovega na 1. t. m. je nastal pri posestniku Štefanu Turku požar, ki mu je upepelil hišo. Vsa hvala gre sosedom, ki so z največjim naporom branili, da se niso vnela sosednja poslopja, zlasti ker stoji hiša sredi vasi. Škoda je velika, ker je posestniku zgorel skoro ves živč. Nekaj so z veliko težavo rešili, pri čemer sta dobila nevarne opekline domači sin in orožniški vodja, ki je stanoval v hiši. Zdravita se v bolnici. Vzrok požara je neznan. Pristavljani, ta nesrečni primer nam je zopet pokazal, kako potrebno je pri nas gasilno društvo. Zganite se!

* **Tatvina v vlaku.** Posestniki Ivani Budinkovi iz Kranjske gore se je med vožnjo v vlaku do Ljubljane pridružil v gnučji neznan moški, ki ji je izmaknil ročno torbico, v kateri je imela zlato uro.

* **Velika sleparstva z železniškimi voznimi listki.** Že dalje časa so revizorji voznih listkov na področju ljubljanske železniške direkcije opažali neke nepravilnosti pri izdajanju voznih listkov potopu plačila po vlakospremnem osebjem. Storičcem se spočetka ni moglo priti na sled in šele po daljšem izsledovanju, ki se je moralo istočasno voditi v Mariboru in na Zidanem mostu, se je posrečilo ugotoviti, da so trije spremljevalci vlakov iz Maribora in dva iz Ljubljane ponarejali »belice« ob priliki plačila od strani potnikov. Državne železnice so oškodovane približno za 20.000 dinarjev. Vsi osumljeni so bili aretirani.

* **Aretacija zloglasnega tatu.** Ko se je mariborski trgovec Matija Lipše vračal te dni iz Zagreba, je na postaji v Zidanem mostu začutil, da mu je nekdo iz notranjega žepa suknje skušal potegniti listnico, v kateri je imel 2000 dinarjev. Lipše je žeparja udaril po glavi in tako rešil svojo listnico. Ta trenutek pa je izrabil neki drugi lopov, ki je zgrabil ovoj manufakturnega blaga, last istega trgovca, ter hotel z njim pobegniti. Lipše pa ga je zgrabil za roko in ga izročil železniškemu detektivom. Pred kefom železniške policije je tat zatrjeval, da je pokten obrtnik iz Zagreba. Dognalo pa se je, da je možak le zloglasni železniški tat Štefan Duš z Rake pri Krškem, ki so ga še iskala policijska oblastva.

PROSVETA

p. Hartley Manners: Peg, srček moj. Veseloigra v treh dejanjih. Poslovenil O. Šest. Zbirka »Oder«. 16. snop. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga. 99 str. Cena 18 Din. — Ta tridejanska veseloigra bo predstavljala prijeten komad vseh diletantskih odrov. Pred par leti v angleščini napisana, je znala s svojo resnično ljubko in prijetno vsebino izvojevati velike uspehe po vsem svetu. Čeprav so vojna leta že davno za nami, občutimo še vsi trpke posledice grozot, zato nam je svetel smeh iskan in ljub tovariš. »Peg, srček moj« nosi kot glavno vsebinsko potezo borbo proti okostenelim oblikam občevanja ljudi, proti smešnim običajem plemičev. Lepa, tiha ljubezen, prvi sen mladega dekleta in resnega možaka, katerim nasproti stoji okostenelost »lepega obnašanja«, zmaga nad nezmišelnostjo form. Veseloigra, ki ne stavi glede scene ni-

„Jutro“ Slovincem za Novo leto

Veselo sporočilo vsem naročnikom in čitateljem

V stalni brigi za napredek našega lista ter v skrbi za zadovoljstvo njegovih neštetihi prijateljev smo tudi letos pripravili za novo leto

veliko izpopolnitev »Jutra«

Naš list je postal mogočen posredovalec med slovenskim človekom, njegovo domovino ter velikim svetom. »Jutro« je ponosno na svoj sloves, da je po svoji vsebini eden izmed prvih dnevnikov v Jugoslaviji, ponosno je, da se krog njegovih prijateljev širi od meseca do meseca tako, da »Jutra« danes po številu stalnih naročnikov ne prekašajo niti ene novine v celih državah.

Cim širši pa je krog »Jutrovih« čitateljev, tem popolnejši po vsebini in tem večji mora biti njegov obseg, ako hoče ustrezati raznovrstnim in številnim potrebam širokih slojev našega ljudstva. In tako je mogoče, da ostane »Jutro« zanesljiv in kolikor mogoče popoln posrednik z življenjem in svetom.

Razumevaloč svojo žurnalistično nalogo tako, smo se, ne strašeč se ne truda, ne novih stroškov, odločili, da začne v novem letu v »Jutru« izhajati

posebna tedenska priloga

„Življenje in svet“

Tednik »Življenje in svet« bo poučno in zabavno glasilo. Urejevali ga bomo skušali tako da bo oziraje se na dognanja moderne znanosti, pisan lahkonumljivo, zanimivo in pestro, da bo mogel zadovoljiti slehernega čitatelja ne glede na stan in predizobrazbo. Vsakdo bo lahko našel v njem mnogo poučnega, zanimivega in prijetnega. Cela vrsta rubrik iz raznih panog javnega življenja bo nudila stalen vir dobrih informacij, nasvetov in mišljatev. Sestavki bodo po možnosti ilustrirani.

Naročniki »Jutra« bodo prejeli tedensko prilogo »Življenje in svet« brez vsakega poviška naročnine, ki ostane tudi v bodočem letu ista in znaša na mesec 25 Din. Priloga »Življenje in svet« bo izhajala ob sobotah v obliki zloženega »Jutra« na 16. oziroma 32 straneh in bo tednik zase, ki bo tvoril na koncu leta debelo knjigo.

Prepričani smo, da smo preskrbeli s tednikom »Življenje in svet« prilogo, kakršne dosedaj še nima v naši državi noben drug list. Nadejamo se zato, da se bodo naši dosedanjí naročniki še tesneje strnili okoli »Jutra«, prav tako pa, da se bodo njim pridružili še novi tisoč. »Jutro« mora v vsako hišo!

„JUTRO“

kakih velikih zahtev, bo dobrodošla vsem majhnim odrom in bo gotovo uspela povsod. V naših gledališčih je dosegla že velik uspeh.

p. Henrik Sienkiewicz: Potop. Iz poljščine prevlel dr. Rud. Molč. 11./12. snopič. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga. — Po daljšem presledku je izšel zopet nov dvojni snopič Sienkiewiczovega romana »Potop«, ki ga izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani. O zanimivosti Sienkiewiczovih romanov nam ni treba še posebej govoriti. Dovolj je, ako poudarimo, da je prva izdaja vseh njegovih romanov v slovenskem prevodu že zdavnaj razprodana in da po tej novi izdaji Tiskovne zadruge prav pridno segajo najširši sloji. Velikega romana »Potop« prvi del je bil dokončan v začetku leta in je že izšel v skupni knjigi. Z enajstim in dvanajstim snopičem se začneja drugi del. Dobijo se še vsi prejšnji zvezki. Zato vabimo ljubitelje zanimivih romanov, da se naročijo na »Potop«. Vsak dvojni snopič velja 20 Din in se naroča pri Tiskovni zadruzi v Ljubljani.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

KAJ JE NAPRAVIL PUCELJ ZA BELO KRAJINO.

Metlika, 4. januarja.

Belokranjski pučjevci, ki so postali sedaj vneti radičevci, ker so tako sklenili samostojni gospodje v Ljubljani, so se pred padcem bivše vlade še bahali, kaj vse je napravil Pucelj za Belo Krajino. Mislili so iti z velikimi besedami na volilne shode za predstojee oblasti noskupsčinske volitve, da bi tam proslavljali njegove »zasluge« za Belo Krajino in tako lovili glasove za lastno stranko.

Ko pa je sedaj Radič našega ministra neusmiljeno vrgel iz vlade, so se tem širokoustnežem naenkrat zaprla usta in bodo tudi ostala zapečateni. Ker bo morda vseno kak možak skušal povzdigovati Pučljeve zaslugе za Belo Krajino, hočemo v par vrstah osvetliti delo slovenskih radičevcev.

»Kmeti list« je svoječasno bobnal, kako je minister g. Pucelj nakazal podporo 11.000 dinarjev za razstavo živine v Gradacu v Beli Krajini. Resnica je pa ta, da so ta znesek zbrali skupaj občina Črnomelj in nekateri domači denarni zavodi.

Podpora za črnomeljski vodovod je bila vnešena v državnem proračunu že pred štiri leti in je le slučajno sedel sedaj g. Pucelj v vladi, ko je prišlo do izplačila.

Prav isto je tudi s podporo za semiško šolo. Za to podporo je deloval in tudi dosegel, da so jo Semičani dobili, minister dr. Žerjav. Ko pa je bila podpora že sigurna, so se naenkrat spomnili naši slovenski radičevci, da bi bilo zelo dobro, ako bi uspeh dr. Žerjava pripisali sebi; zato so začeli širiti vesti, da bi podpore za semiško šolo nikoli ne bilo, če ne bi bil prišel v vlado g. Pucelj. Tako si znajo ti gospodje lastiti tuje uspehe ter varati kmetске volilce.

Podobno je tudi s podporo za metliški vodovod. Novoustanovljena metliška vodovodna zadruga denarja še nima in ne vemo, kdaj ga bo dobila. In končno, čeprav bi bil g. Pucelj kaj nakazal, bi bila to samo njegova sve-

ta dolžnost, saj je bil minister iz Slovenije. Ako bi bil v vladi dr. Žerjav v tem času, odkar je v Metliki vodovodna zadruga, bi ta gotovo veliko več dobila. Razen tega je obljubil, da bo samo naš denar, ki smo ga plačali z davki, namenjen po nemali zaslugi g. Pucelja, ki je zagovarjal po nemali zaslugi proračuna. Doma pri nas seveda ni bilo zvišanja, da so proti velikim davkom, v Beogradu jih je pa g. Pucelj pomagal povečati. Pucelj je bil zaradi zasluge za ta povišani državni proračun na predlog finančnega ministra celo odlikovan.

Belokranjskemu kmetu se še ni nikoli tako slabo godilo kakor baš sedaj, ko sedijo v vladi tako zvani seljaški ministri. Belokranjski kmet ne bo več glasoval za puceljevce in bo to pokazal drugo nedeljo 23. t. m. s tem, da bo glasoval za belokranjsko napredno gospodarsko listo (3. skrinjica). Tretja skrinjica bo odtehtala ono slovenskih radičevcev.

Belokranjski naprednjak.

KRŠKO PISMO.

Raka, januarja.

V «Domoljubu» je nekdo pisal, kako kmetje v krškem okraju propadamo. Da, res gospodarsko propadamo in ne moremo nič več dihati. Dopisnik pa je pozabil povedati, da so temu največ krivi gotovi klerikalni gospodje. Doslej je še pri vsakih volitvah naš kmet verjel v pretežni večini klerikalnim obljubam in sledil njihovim zapeljivim agitatorjem. Vselej, kadar je šlo za volilne kroglice, so ti gospodje na nas kmete apelirali, nas vabili in rotili, naj jim izkažemo svoje zaupanje, češ, da nas bodo oni najbolje zastopali. Ako se je kdo upal drugače trditi, med nami kméti širili napredno misel in povedati, da so vse klerikalne obljube le prazne, so ga gospodje iz farovžev enostavno proglasili za brezverca.

Danes, ko zapeljani volilci kmetje krškega okraja obupno vzdihujejo nad neznosnimi gospodarskimi razmerami, pa skušajo klerikalci po svojih agentih vso odgovornost zvaliti na druge, predvsem na SDS, ki v krškem okraju niti nima poslanca.

Mi pravimo: Komur ste dali svoje zaupanje, katerega ste izvolili, tistega se držite, tistega pokličite na odgovor! Ta bi bila lepa: klerikalni poslanec je izvoljen, vleče plačo, za vse, kar je slabega, pa naj bi bili odgovorni drugi, ki še niti poslanca niso dobili.

Počasi se tudi nam kmetom krškega okraja odpirajo oči. Bližajo se volitve v oblastno skupščino, ki bodo 23. t. m. Klerikalna stranka nas zopet hoče zvabiti in zapeljati, da bi volili njihove kandidate. To pot se še celo najzvestejši klerikalci branijo vsiljene jim kandidatne liste. Krški okraj je največji v ljubljanski oblasti, a klerikalci niso hoteli postaviti nobenega domačina za nosilca lista, ampak so našli dr. Milavca iz Ljubljane, ki ga pri nas živ krst ne pozna. Imajo na listi tudi dva kmeta, ki sta pa zadaj in ne bosta izvoljena. Tudi cerkljanski kaplan g. Tomazin kandidira. Večina pametnih kmetov ga odklanja, ker se v cerkljanski občini že dela dan. Mi kmetje krške ravnine dobro vemo, kdo je zavozil elektrarno na Savi. Koliko milijonov bi prišlo v naš kraj, delavci in obrtniki bi lahko mnogo zaslužili in tudi kmetje bi boljše izhajali; samo za odkupljeno zemljo bi prišlo našim kmetom čez 4 milijone dinarjev v roke. Razen tega bi tudi lažje spravili v denar svoje pridelke.

Mnogo kmetov se je že zadolžilo na ta račun. Gostilničarji so se že veselili večjega in boljšega zaslužka. Tudi vinogradniki bi bolje prodajali vino. Zaradi vedno pritožb pa je vse skupaj padlo v vodo. Ali naj še take ljudi volimo? Mi vsi, kar nas je spregledalo, bomo volili 23. t. m. Samostojno demokratsko stranko, ki je postavila kmeta našega rojaka iz Rake g. Alojzija Šribarja na prvo mesto.

Več kmetov.

BELOKRANJSKO PISMO.

Semič, v začetku januarja.

Na novega leta dan nam je SLS poslala iz Ljubljane po g. prof. Jarca novoletna voščila, katera so se nam servirala v Orlovskem domu. Navzočih je bilo približno 30 poslušalcev. Predstavil nam je g. Jarca g. Mihelčič ml. Nestrpno smo čakali, kaj nam bo g. Jarc povedal, kajti mislili smo, da bo sedaj v Jugoslaviji govoril kaj bolj stvarnega kakor pred vojno, a smo se začudili, ko je jel besedovati po starinski. Tako da so poslušalci dejali: «Jarc je bil, Jarc je bil». Začel je razlagati pomen oblastnih volitev ter nas ravnati naj 23. januarja vsi spustimo kroglice v klerikalno skrinjico, češ, če boste izvolili moža iz SLS, boste dobili takoj novo cesto na kolodvor, novo šolo in še marsikaj dobrega. Hvalil se je, da je SLS napravila v Črnomlju most, belokranjsko železnico in drugo. (Medklie: «Pa davke ste zvišali!») Obregnil se je hudo ob g. dr. Žerjava ter menil: «Poglejte, dr. Žerjav je dobil od vlade 500.000 dinarjev!» Zakaj jih je dobil in kam jih je dal, o tem govornik ni vedel povedati ničesar.

Udaril je tudi po naprednih časopisih, češ, da pišejo proti papežu, in vzdihoval: «Verjemite mi, papež je resnično ubog in nima denarja...» Gosp. profesor, nam odraslim vendar ne gre pripovedovati kaj takega, saj ve že vsak otrok, da ima papež na stotine sob in da živi v pravem kraljevskem sijaju, medtem ko marsikak rodbinski oče nima niti svojega kota. Gospodje pri SLS, predlagajte svojim 20 poslancem, da naj odstopijo poslanske plače papežu in mu tako malo pomagajo.

Gospod Jarc, nemalo se moramo čuditi Vaši obljubi, da nam boste napravili cesto na kolodvor, šolo itd. Ali ni Vaša stranka imela dosti lepo priložnost zlasti med vojno, da bi posredovala zgradbo ceste z malim denarjem, kakor so to napravile nekatere občine po Gorenjskem. V naši občini se je takratni občinski oče premalo brigal za to, ampak se je gledalo bolj na rekviriranje živine in hrane.

Isto velja glede šole, za katero se dela že od l. 1908. Takratni glavar g. Parma se je zelo zavzel za gradbo šole, a žal, se ni dalo nič opraviti z očetmi SLS, ki so ovirali to akcijo. Pozneje se je ponovno delalo za gradbo šole in se je tudi pobirala doklada pri železniških podjetnikih. Baje se je nabralo 35.000 kron. Pa tudi takrat je občinski oče delal na to, da se šola ni gradila. Medtem je prišla vojna. Mož je agitiral za vojna posojila ter posredoval, da se je ves za šolo nabrani denar dal za vojno posojilo. Tako danes ni ne šole ne denarja. Ko bi se šola zgradila pred vojno, bi stala malenkost. Oče Plut se zavzema za to, da bi se čimprej gradilo župnišče, šola pa naj počaka.

Volilci davkoplačevalci, dobro preudarite, kam boste na dan 23. januarja t. l. spustili kroglice! Naš kandidat je g. Julij Mazelle in mi bomo vsi volili v tretjo skrinjico (črnomeljski okraj).

KOROŠKO PISMO.

Rož, koncem decembra.

Pisal bi Vam bil že za božič, toda imeli ste dosti novega iz drugih krajev, pa sem jaz raje potrpel in počakal. Upam, da se bomo v novem letu lahko večkrat kaj pomenili.

Gre nam tako, tako; ni, da bi jokali, ni, da bi pel. Praznike smo srečno preživeli, mlado in staro je imelo svoje veselje, deloma z jaslicami, deloma z raznimi božičnicami.

Naši nemški sodeželani se polagoma dramijo. Ker je le prehujo govoriti dobro o «Kranjcih» (Slovencih), so začeli spoštljivo govoriti o Srbih. Bogu hvala! Nam je tudi to prav, celo jako všeč nam je. Tako smo le počasi zvedeli, da so tisti Balkanci vendar tudi ljudje! Počasi gre, počasi, vendar lahko rečemo, da velja tudi za našo lepo zemljo: «Zora vstaja, dan se dela!»

Novo leto nas bo obdarilo, kakor vse kaže, s celo kopo rubežni. Davki in druge datjave nas mučijo tako, da že komaj dihamo. Male kmetije pojdejo zapored na boben, ako se kmalu kaj ne preokrene. Ljudje so potrti. Kjer govore o gospo-

darskih zadevah, povsod so si končno vsi edini v tem, da tako ne more iti dalje in da mora nastati kakšna sprememba. Kaj naj se zgodi, tega pač nihče ne ve povedati.

Brezposelnost je velika. Zdaj v zimskem času jo občutimo še huje. Tovarne ne najdejo tržišč, trgovci ne odjemalcev. Razkošje, ki se je bilo razpaslo ob propadu krone, je čisto izginilo. Medtem ko tiste čase petaka ali desetaka niti natakariča za napitnino ni marala in so ljudje metali tisočake proč gre sedaj trda za vsak groš. (Groš je vreden okoli naših osem para; sto grošev je en šiling; en šiling osem dinarjev.) Ljudje omejujejo svoje izdatke na najpotrebnejše. Vse vzdihuje in toži.

V Selu v Rožu si je občina zgradila lepo novo občinsko hišo. Stavba je občini v ponos in najboljše potrdilo, da smo Slovenci res dobri gospodarji.

Borovlje imajo sedaj svoj občinski kino, kjer prirejajo razna društva tudi poučna predavanja s slikami. Podjetje je občini vir lepih dohodkov, s predavanji pa je zelo ustrezno prebivalstvu. Žal, pa naši občinski možje nočejo uvideti, da bi bilo prav in pošteno, ako bi se predavanja vršila vsaj včasih v slovenskem jeziku. To bi vendar bilo lahko, saj predavajo čisto tudi Slovenci. Sicer pa: Kar ni, se še lahko zgodi. Ali ne?

Še tole naj povem! V Borovljah se je bil nastanil sleparček, ki so mu rekli «Wunderdoktor» (čudodelni zdravnik). Nekemu kmetu je dejal, da ne bo živel več kakor samo še tri mesece. Možak se je seveda prestrašil in je jel piti, da bi to kratko dobo življenja, ki mu je «odmerjena», imel kaj od življenja. No, trije meseci so minili, «doktor» je moral v luknjo, dotični kmet je pa še živ in zdrav. Samo za denarjem mu je žal. Vas lepo pozdravlja

Rožan.

Ljudsko vseučilišče

O ŽELEZU.

Čistega železa je v prirodi jako malo. Le v nekaterih hribinah ga najdemo nekaj drobnih zrnc, a teh ni toliko, da bi jih praktično mogli upoštevati. Zanje se zanimajo le učenjaki, ker so jim dokaz, da imamo na zemlji tudi čisto železo. Pravimo mu pozemno železo.

Včasih pade železo izpod neba v podobi žarečih gruč. To je izpodnebno ali meteorno železo. Leta 1751. je videlo pri Hraščini blizu Zagreba več ljudi na svoje oči, da je padel iz višave 40 kg težek kos železa. V Sibiriji so našli 896 kg težek kos železa.

Na veliko srečo pa je železnih spojin ali železnih rud v prirodi zelo dosti. Zlasti magnetovec, jeklenec ter rusi ali rjavi železovec nam dajejo obilo železa. Vse železo, kolikor ga rabimo, dobivamo iz njih v plavžih.

Na dnu plavža zažgo veliko grmado oglja ali koks, nanjo pa nasujejo rudo. Na rudo pride zopet plast oglja ali koks in na to zopet plast rude. To se vrši toliko časa, da je plavž poln. Obenem dovajajo ognju od spodaj toliko razgretga zraka, da se vse oglje užge ter razkroji rudo. Raztopljeno železo se zbira na dnu plavža, odkoder potem odteka. Železni rudi primešane rudnine pa tvorijo nove kemične spojine, ki jim pravimo žlindra. Ker je žlindra lažja od raztaljenega železa, ki ga imenujemo grodelj, plava na njem.

Železo, ki ga dobivamo v plavžih iz železnih rud, je po svojih lastnostih jako različno. Sirovo ali lito železo ima 2-3 do 6 % ogljika. Ker je železo tem bolj žilavo in prožno, čim manj ima ogljika, je torej sirovo železo malo žilavo in malo prožno in ga zato ne moremo ne kovati ne variti; pač pa je lahko taljivo (tali se pri 1200° C) in zato za marsikaj porabno.

Iz brušenega in likanega (poliranega) železa naredajo peči in vlivajo kroglice za topove. Lite predmete, kakor spomenike, strojne dele, čisto tudi na umeten način črtnijo, druge reči, kakor kandela-bre, kipece, svetilnike pa bronsirajo. Tudi kuhinjsko posodo vlivajo iz litega železa ter jo od znotraj emajlirajo. Blago iz litega železa čisto tudi pokositrijo, pocinkajo ali pobakrijo.

Če se grodelj polagoma na zraku razbeli, se spremeni v kovno železo. Iz njega narejajo podkove, žebelje, nože, vilice in slično.

Kjer spuščajo žlindro v vodo, dobivajo od nje pesek, žlindrovec. Z njim posipajo pota, pridevajo ga pa tudi malti, a največ ga porabijo za izdelovanje posebnega kamena, žlindrečka, ki ga rabijo pri stavbarstvu.

Kovno železo izdelujejo iz sirovega na ta način, da mu odvzemajo določeno množino ogljika in druge škodljive primesi. Ogljika ima le 0-4 do 0-6 %, zato se dá kovati v pločevino in raztezati v žico. Taki se kovno železo pri jako visoki temperaturi (1500 do 2000° Celzija). Preden se raztali, se zmehča v žerjavici kakor vosek ali steklo. Radi tega se dva žaroka železna kosa lahko skujeta ali zvarita. To lastnost imenujemo zvarnost. Kovno železo je torej zvarno kakor samo še platina in nikelj. Vse druge kovine se pri segrevanju tale kakor led, ne da bi se prej zmehčale. Kovno železo je mehko in se dá obdelovati z jeklenim orodjem.

Železnice razpošiljajo kovno železo v šibikah.

Črna pločevina je tenko raztegnjeno kovno železo, ki ga rabijo za kotle. Bela pločevina je pokositrena pločevina, iz katere izdelujejo kuhinjsko posodo. Pločevina, ki je prevlečena s cinkom, je pocinkana ali galvanizirana pločevina.

Železna žica se nareja iz tenkih palic, ki jih najprej razbelijo, potem pa vlečejo najprej skozi večje in nato skozi manjše luknje. Debelina žice se določuje s posebnim merilom.

Našteli smo nekaj primerov uporabe litega in kovnega železa, prihodnjič pa hočemo povedati nekaj o jeklu, ki se nahaja nekako v sredi med kovnim in sirovim železom.

ZANIMIVOSTI

ŽENSKJE JE PRODAJAL.

Varšavski policiji se je te dni posrečilo prijeto voditelja mednarodne družbe za trgovino z dekleti, nekega Rozsanskega, enega najpreteknejših zločincev te vrste, ki je cela tri leta neovirano opravljal svoj zločinski posel v najrazličnejših državah. Svoje žrtve je prodajal največ na Kubo, v Mehiko, Brazilijo in Argentino. Skoro vsako leto je prihajal v Evropo, kjer je iskal svoje žrtve zlasti v Rumuniji, Poljski in Nemčiji.

Nedavno je opozoril poljska oblastva na tega zločinca neki poljski konzul v Ameriki. Njegovega imena sicer ni mogel izvedeti, pač pa je podal točen osebni popis zločinca, ki je pravkar odpotoval z Buenos Airesa. Na podlagi te brzojavke je tajna policija pričakala Rozsanskega v Gdanskem ter mu je sledila na vsakem koraku, dokler ga ni zasačila pri delu. Odpotoval je v Varšavo, kjer je bil cele tri mesece pod policijskim nadzorstvom. Policija ga je končno aretirala baš v trenutku, ko je zaključil posel s tremi lahkovernimi dekletji, ki jih je, kakor se je ugotovilo, že v naprej prodal nekemu lastniku javne hiše na Kubi.

Preiskava je ugotovila, da mu je pri tem poslu pomagal njegov oče, ki živi nekje v varšavski okolici. Skoro vsak teden mu je poslal Rozsanski kako dekle, ki jo je stari odpravil v Južno Ameriko. Na ta način je spravil samo v zadnjem času iz Poljske nad 20 deklet. Koliko deklet je postalo v drugih deželah žrtve brezvestnega zločinca, še ni ugotovljeno. Prodajal jih je po 300 do 3000 dolarjev. Posrečilo se mu je, odvesti celo poročene žene.

Preiskava pa je tudi ugotovila, da je Rozsanski prodal tri lastne žene. Prvič se je poročil v Varšavi, nakar je odpotoval v Brazilijo, kjer je prodal svojo lastno ženo za 3000 dolarjev. Potem se je vrnil na Poljsko, kjer se je drugič poročil. Svojo drugo ženo je prodal v Argentini za 2000 dolarjev. Svojo tretjo ženo, s katero se je poročil v Rumuniji, je prepustil nekemu trgovcu na Kubi za 2000 dolarjev. Imel je organizirano celo družbo, ki mu je iskala kupcev, dočim je on sam iz-

biral žrtve. Sedež družbe je bil bržkone na Kubi. Rozsanski je povsod nastopal zelo elegantno ter se izdajal za argentinskega farmerja. Na ta način si je priboril dostop v najuglednejše rodbine in je tudi med temi našel največ žrtve.

× Kaj zmore eno samo pšenično zrno. Izračunali so, da pšenično zrno v enem letu rodi 50 zrn. Iz teh 50 zrn bi bilo drugo leto že 2500 zrn, tretje leto pa 125.000. V šestem letu bi število naraslo na 15.625 milijonov, v dvanaajstem pa na 244.140.625.000 milijard. Po tem računu bi eno samo pšenično zrno po tretji četvi enkrat nasitilo 320 oseb.

× Ogromen denar za zabave v Ameriki. Po uradnih podatkih so lansko leto plačali v Zedinjenih državah vstopnine za razne javne zabave 715 milijonov dolarjev, to je okrog 40 milijard dinarjev. Seveda ne smemo pozabiti, da se tam prirejajo športne prireditve, o kakršnih pri nas niti pojma nimamo, in da 200.000 gledalcev ni nič redkega. Razen tega je v Zedinjenih državah pol milijona kinematografskih podjetij. Kljub temu je vsota 40 milijard dinarjev za naše pojme baj-slovna.

× Kje je največ žensk. Na 1000 moških oseb pride v Evropi 1024, v Ameriki 973, v Afriki 968, v Aziji 958 in v Avstraliji samo 952 žensk. Največ žensk na 1000 moških pride torej v Evropi, dočim v ostalih delih sveta ne bi mogel vsak moški dobiti sebi para. V Evropi prevladujejo ženske zlasti v Portugalski, Norveški, Veliki Britaniji, Danski, Švedski in Španiji. Najmanj žensk je v Jugoslaviji, v Rumuniji, Bolgarski in Grčiji.

Rešitve ugank v božični številki

1.) De-sni-ca, o-ma-ra, ma-ti-ca, o-gra-ja, vi-li-ce, i-dri-ja, na-va-da, A-ni-ca. — 2.) Cerkovnik. — 3.) Kosa, obad, Sava, Adam. — 4.) Mož 35 let, žena 30 let.

Vse štiri uganke so pravilno rešili: Greta Bezovnikova v Konjicah, Marija Repoluskova pri Sv. Le-nartu, Lovro Dolenc v Domžalah, Josip Grandovec v Domžalah, Anton Trnjek v Rušah, Avgust Kaiser na Pali, Henrik Lorbec v Rušah, Ludovik Trskovec v Ravnah pri Sošanju, Aleksander Čolnik v Križevcih (Prekmurje), Ivan Rezar v Stopniku pri Vranskem, Stanislav Maroft v Dolenjem Bošanju, Alojzij Škala v Mladici pri Semiču, Slavko Sprinčnik v Sv. Marjeti na Dravskem polju, Alojzij Premzl v Sv. Marjeti na Dravskem polju, Josip Uranič v Trbovljah, Rezi Po-žunova pri Sv. Roku pri Sevnici ob Savi, Franc Meglič v Sv. Marjeti na Dravskem polju, Vinko Sepec v Vrbi pri Dobovi, Ivana Gottweinova v Senežcu pri Veliki Nedelji, Ludovik Stopar v Žerjavu pri Črni, Jožef Mi-holič v Dokleževju pri Beltincih, Janko Hren v Kropi pri Gornjem gradu, Alojzij Flegar v Grčicah pri Can-kovi, Olga Šornova v Marči vasi pri Pristovi, Ivan Krajnc v Bišu pri Sv. Bolfenku v Slovenskih Goricah, Terezija Vohova v Hudem kotu pri Ribnici na Pohorju, Franc Korošec v Selci ob Dravi, Ivan Čehner v Jan-zevi Gori pri Selnici, Hedvika in Jožica Vočkova v Libovjah pri Celju, Simon Ferjuc v Reki pri Laškem, Franc Baželj v Koprivniku, Fran Pellan na Vrhniki, Pavel Špehal v Pregrgu, Anica Peščeva, Riko Vi-dmeier in Rezi Peščeva v Petrovčah pri Celju, Micika Škrlečeva v Vičancih pri Veliki Nedelji, Franc Škrlec v Vičancih pri Veliki Nedelji, Feliks Kalin v Bregani, Henrik Novak v Pančevu, Ljuba Pogačarjeva v De-žnem pri Makolah, Leopold Senk v Podlogu pri Kokri, Peter Kump v Starem trgu pri Črnomlju, Minka Ko-še-nova v Drešnji vasi pri Petrovčah, Otilija in Eliza-beta Oswaldova v Logatcu, Franc Vreča v Lutvercih pri Gornji Radgoni, Josip Kern v Lutvercih pri Gornji Radgoni, Franc Lampret v Stični, Stanko Pleskovič v Žužemberku, Franc Skoberne v Crensovcih v Prek-murju, Karel Durjava v Škocjlanu pri Mokronogu, Janko Škufca na Krki, Anton Slekovec v Cogetincih pri Sv. Antonu pri Slovenskih Goricah, Franc Pajek v Starem trgu pri Višnji gori, Poldi Grofičeva v Framu pri Mariboru, Janez Tuš v Zavrhu, Mihael Zdošek na Ljubčični pri Celju, Anton Sajovic na Rezani pri Gomilskem, Fran Banič na Dobravi pri Škocjlanu na Dol., Gustav Šterbenec v Radencih pri Črnomlju, Dana Ger-mekova na Ježici, Tonček Vidic v Velešovem, Adol-j Jerovšek v Sentovcu pri Slovenski Bistrici, Karel Riha v Gornji Siski, Ladislav Majcen v Ljubljani, Anton Rakovec v Begunjah na Gor., Franc Botolin v Bojan-jem Vrhu pri Muljavi, Josip Smolič v Hrastniku, Jo-ško Bandelj v Bodancih pri Cankovi, Ivan Mihevc v Novem mestu, Pepi Božičko na Ptujski gori, Milan

Kalan na Ježici, Slavko Sotošek v Črnomlju, Pavla Ternovškova v Sv. Pavlu pri Preboldu, Ferdo Zanoškar v Zagorju ob Savi, Franc Rojc v Zlebiču, Franc Vilčnik v Turnišču (Prekmurje), Franc Korenčin v Prevaljah, Ivo in Lado Rotar v Litiji, Anton Schuster v Dravogradu, Alojzij Majcen v Vrhu pri Trzinu, Silvica Kuckenberga v Trbovljah, R. Rudel na Verdu pri Vrhniki, Anton Jansekovič v Parni vasi pri Pre-valjah, Martin Savrič v Rigodizli pri Dobovi, Mirko Kotnik v Kamenici (Srem), Marija Karlovškova na Lavi pri Celju, Ivan Logar v Trbovljah, Franc Pinter v Trbovljah, Lojze Smolej v Ročah nad Logatcem, Alojzij Selan, Anton Papler, Jožica Zagradišnik, Anton Juvan, Ciril Marinek in Slavko Novak vojniki artil-lerijske delavnice v Varaždinu, Františka Praprotnikova na Jesenicah, Maks Potočnik na Spodnjem Bregu pri Mežici, Sonica Koprivnikova v Domžalah, Ivanka Kerš-mančeva v Domžalah, Franc Kokošar v Semiču, Zlatica Macarolova v Pirničah, Marija Suhlova v Laškem, Dušan Gorup v Mariboru, Avgustin Krivec na Hrušici pri Jesenicah, Pavel Schönlieb v Bevkem pri Trbov-ljah, Franjo Ježovnik v Zagorju ob Savi, Adolf Drnov-šek v Zagorju ob Savi, Mima in Jožica Pakjovi v St. Vidu, Antonija Keršmančeva v Domžalah, Valen-tina Habjanova v Domžalah, Anica Verdeljeva pri Sv. Juriju ob Tabornu, Ivanka Gabrškova na Glincah pri Ljubljani, Franc Škofic v Ljubljani, Martina Mikoli-čeva v Žužemberku, Nataša in Uroš Zupančič v Pre-serjah, Angela Grahkova v Kotoru (Dalmacija), Miloš Anda pri Sv. Miklavžu pri Mariboru, Kristina Rudol-fova v Savcih pri Sv. Tomažu, Janko Železnik v Za-gorju ob Savi, Marija Kosova v Slovenski Bistrici.

Samo nekatere uganke so pravilno rešili na-slednji: Ivan Vičar pri Gornji Sv. Kunzi, Ivan Pohar v Domžalah, M. Vutkovič v Rajhenburgu, Martin Tkavc v Srednji vasi v Bohinju, Konrad Medved v Retju pri Trbovljah, Stanko Brumen v Sejanah pri Sv. Tomažu pri Ormožu, Rozalka Kastelčičeva v Predolju, Rudolf Dacar na Bledu, Hedvika Toplakova v Hrastniku, Julka in Francka Strletovi v Novi vasi ob Rakoku, Vinko Kukovec v Rakovcih pri Sv. Tomažu, Pepica Gottweinova v Frankovcih pri Ormožu, Ivan Virant v Podturju pri Toplicah, Alojzij Obrar v Pršetincih pri Sv. Tomažu, Ivan Restar v Hrastniku, Alojzij Jarc v Verzeju pri Ljutomeru, Kuzma Zoltan v Puzevcih pri Bodoncih, Marija in Albin Režan v Mekinjah pri Kamniku.

Listnica uredništva

Brezovica. Pride na vrsto, v kolikor je godno za tisk. Žal, imamo takšnega gradiva toliko, da vam ne moremo povedati, kdaj bo mogoče objavi-ti Vaše prispevke.

Vače pri Litiji. Neznane mu, dopisniku: Kdo je predvsem odgovoren za Slovenijo? Ali ne tista stranka, ki ima pretežno število slovenskih po-slancev, to je SLS s svojimi 20 poslanci, ki ob vsaki priliki poudarjajo, da le oni zastopajo Slo-venijo? Glede 20datotnih odtegljajev pa se obr-nite na g. Puclja, katerega stranka je v vladi, naj izposluje povračilo. Če mednarodno radijska vlad-a ne uvaža ljudskih zahtev, ne moremo pomagati. Večina ljudstva v državi je volila radikalne, radi-čevee in klerikalce, a če bi ta vladna stranka vo-lila SDS, bi Vi ne imeli poviha za stranke. Ka-kršne zastopnike si je ljudstvo izbralo, takšne ima. Večina odločuje.

Središče ob Dravi. Žal, prejeli šele, ko je bila zadnja številka že dotiskana. Prosimo prijazno, da se nam nujni dopisi pošljejo vedno več dni prej, preden izide list.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Za vsak primer.

Stara ženica prinese tri lepe voščene sveče v dar, dve sv. Mihaelu, eno pa hudiču.

Cerkovnik jo hoče poučiti ter pravi: »Hudič vendar ni vreden sveče!«

»Veni, da ne,« odgovori žena, »pa človek ne ve, kam pride po smrti in zato je dobro, da si preskrbi povsod prijateljev.«

Šaljiv kamen.

V kamnolomu najdejo delavci na velikem slnem kamnu naslednji napis: »Blagor njemu, ki me obrne!«

Ko delavci to vidijo, mislijo, da je pod kam-nom kak zaklad. Zato napno vse moči in ga obr-nejo. A glej na drugi strani je bil napis: »Hvala vam! Naveličal sem se že ležati vedno na isti strani!«

Pošten najditelj.

«Ali si srečke, ki si jih našel, izročil policiji?»
«Seveda, takoj, ko so bile izrečane.»

Skromnost.

Prosilec: «Ali nimate nikakega mesta za mene v vašem podjetju?»

Ravnatelj: «Zal, da nimamo za vas dela.»

Prosilec: «Saj nisem vprašal za delo, temveč samo za službo...»

Diplomat.

«Dragi prijatelj, verjemite mi: ako reče moja hčerka, da, ste lahko ponosni, če pa reče, ne, boste srečni.»

Sramuje se.

Potepinka orožniku: «Tamle prihaja neki moj znanec. Kaj si bo mislil, ko me bo videl z vkle-njenimi rokami. Ali bi bili tako prijazni in me vodili za trenutek pod pazduho?»

Cigan in puška.

Tat je ukradel lovcu puško in se je moral za-govarjati pred sodiščem, kjer je nastopil kot pri-ča neki cigan.

Sodnik (ciganu): «Ali ste res kdaj videli to puško pri lovcu?»

Cigan: «Da, to puško sem že poznal, ko je še bila čisto majhna pištolica.»

Nepričakovano.

Mati (napram najemniku sobe): «Vi ste polju-bili mojo hčerko! Kaj nameravate?»

Gospod: «Nikdar več kaj takega storiti...»

Vljudnost.

Dama, članica Dobrodelnega društva, na-pram vlomilcu, ki ga je našla v svoji sobi: «Ali ste vi mož, ki sem ga nedavno videla v ječi?»

Vlomilec: «Da, milostljiva gospa, jaz Vam vračam obisk...»

Rahlo namigavanje.

Vdova: «Moja hčerkica vas ima strašno rada.»

Gospod: «Ali res?»

Vdova: «Rekla je, da bi vas prav rada imela za očeta...»

Najboljša knjiga.

Oče: «Preden se poročiš, moraš najprej po-gledati najboljšo knjigo ima tvoja bodoča žena. Iz-te knjige čita, lahko spoznaš njegovo

...sem že napravil, oče. Včeraj sem ta knjigo pogledal njeno hranilno knjižico in sem se prepričal, da je mnogo vredna.»

Zabranjeno.

«Ako umrjem, vzemi za ženo najstarejšo hčer hudega duha, da ima le mnogo denarja!» reče bolna žena možu skopuhu.

«Potolaži se,» odgovori ji mož, «naša postava nam zabranjuje jemati dve sestri...»

Kdor išče najde.

Nekdo vpraša v družbi mladega učitelja, da bi ga podražil: «Gospod učitelj! Če tehtajo štiri teleta 200 kg, kako težak je tedaj star bik?»

«Prosim, postavite se tja na tehtnico, pa vam natanko povem,» je odgovoril učitelj.

Telegraf.

Grof si je napravil v svoji graščini telegraf. Možak iz bližnje okolice pride v grad ter čuje o tej čudni napravi.

Ko se vrne domov, pripoveduje sosedom: «V našem gradu se je zgodilo nekaj čudnega, čemo ne vem prav, ali je sedaj grof tele ali tele grof!»

Zagovoril se je.

Orožnik: «Kaj imate v kovčegu?»

Potepin: «Če sem odkritosrčen, moram reči, da še sam ne vem.»

Prezgodaj.

Miha: «Kakor sem čul, je v četrti uri tebi gorelo.»

Maks: «Tiho, tiho, šele prihaja drugi četrti ura.»

Težki pogoji.

Zdravnik: «Pri svojem kašlju bi morali Vi opustiti vino, pivo in žganje. Prav tako ne bi smeli kaditi.»

Bolnik: «Da, gospod doktor, ali naj potem samo še kašljam?»

Milo za drago.

Pri Hlačoperjevih se je javil obisk in je služkinja prišla k vratom povedati: «Milostiva je rekla, da je ni doma.»

Obisk: «Tako? Potem ji pa povejte, da me ni bilo tukaj.»

Dober nasvet.

Zdravnik: «Kakor vidim, se počutite prav do-bro. Ali ste sledili mojemu nasvetu in si po-iskali spremembe?»

Bolnik: «Da, to sem storil. Poiskal sem si namreč drugega zdravnika.»

Zviti vajenec.

Čevljarški učenec (v mesnici): «Prosim, dajte mi kilogram mesa, pa trdega!»

Mesar: «Zakaj trdega?»

Učenec: «Če je meso mehko in dobro, ga po-jesta mojster in njegova žena sama in jaz ne do-bim ničesar...»

Posledica laži.



Marička: «Zakaj pa si razdrla zaroko, Mar-jana?»

Marjana: «Ker me je moj zaročenec nalagal. Ko je pred kratkim odpotoval, mi je dejal, da ga ne bo pet dni nazaj. No, in kaj se je zgodilo? Še istega večera se je vrnil in me je, seveda, zalotil z drugim.»

MALI OGLASI

Proda se posestvo

hiša z gospodarskim poslopjem in z lepim sadnim vrtom, lep vinograd, zidanka z lepo vinsko posodo, dve njivi dva gozda na Raki v bližini cerkve pri Krškem. Proda se skupaj ali posamezno. — Cena s izve pri Uršuli Kallin, Veliki Stradon št. 6, Ljubljana.

VINO

letnik 1926, pristno belo, po ceni liter 3 Din 50 p do 6 Din 75 p. — Sadjevec (labolčnik), pristen, brez vsake primesti vode, po najnižjih cenah in v vsaki množini od 300 litrov naprej, nudi M. Hrga, Bratonceče, pošta Velika Nedelja.

BOLNIM

slabotnim, okrevajočim, oslabelem in živčno ali fizično utrujenim, takim, ki so pred časom ostareli, in onim, ki so izgubili mladeniško moč, se priporoča «Kalefluid» D. Kaleničnika (ekstrakt iz žival. žlez), ki krepi, miri in vrne normalen tok pri vseh organih telesa, raztvarja in odstranjuje strupe, kakor: sečno kislino, urate, toksine itd., ki onesnažijo našo kri, vrne organizmu prejšnjo energijo, sposobnost za delo in sploh občutek mlajših let. Vse to so potrdili tekom 25 let tisoči zdravnikov in stotisoči samih bolnikov. Za svoje vrline je «Kalefluid» odlikovan na higienskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Florenci s štirimi «grand prix» in štirimi velikimi zlatimi kolajnam. — Detaljna poučna literatura D. Kaleničnika «Preporodjaj» z zdravniškimi ocenami in pismi bolnikov se pošlje vsakemu brezplačno. Obrne naj se: Beograd, Pop-Lukina, br. 1, Lit. D. Miloš Marković.

Proda se dobra puška

sistema Lefoše, cevi s hoke-vrtanjem za 350 Din. Naslov pove uprava «Domovine».

REVMATIZEM.

Izjava zahvalnosti.

Gospodu drju. I. Rahlejevu

Beograd, Kosovska ul. 43

Veleučeni gospod doktor!

Prejela sem od Vas Vaše zdravilo «Radio Balsamica» za svojega sina, ki je osem let bolehal na revmatizmu in ni mogel deset mesecev stopiti na noge ter sem ga morala prekladati s svojimi rokami. Zaradi tega se Vam, gosp. doktor, srčno zahvaljujem za Vaše zdravilo, ki je izvrstno delovalo. S pozdravom ostajam

Zora Biskup.

Gor. Rijeka kod Novog Marofa (Hrv. Zagorje).

Zdravilo „RADIO-BALSAMIKA“ izdeluje, pro-daja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO-BALSAMIKA“ dr. I. in M. Rahlejev o Beogradu, Kosovska ulica 43, pritličje 6

Vsem kupovalcem „DOKO“-čevljev srečno Novo leto!

IVAN CARMAN

tovarna in trgovina „Doko“-čevljev

LJUBLJANA

Zgornja Siška in Prešernova ulica št. 9.

14

Učenka

za trgovino z mešanim blagom se išče. Zahteva se zadnje šolsko spričevalo. — Avg. Kuno, Oraemel.

Za pravilno ne-govanje telesa



se pokazuje Fellerjev pravi blagodišec „Elafluid“ s koristnim delovanjem že od časa naših dedov. On daje oslabelemu telesu novih moči in svežo ti, oživlja živce, jača mišice in kite in prija vsem telesnim delom. — Drgenjeje in umivanje z „Ela-fluidom“ krepi utrjene oči in zadržuje ošab. — Z vodo razredčen je izvrsten za ispiranje grla in ust. Da je „Ela-fluid“ povsod tako priljubljen, je varok baš njegova vsestranska uporaba od zunaj in znotraj kot zanesljivo domače sredstvo in kosmetikum. Močnejši je zato in boljšega delovanja kot fran-cosko žganje.

Zahtevajte za polkus v lekarnah in odgovarajoča proda-jalstva izrecno „Fellerjev pravi Elafluid“ v polkusnih stekle-nicah po 5 Din, v dvojnatih steklenicah po 9 Din, ali speci-jalnih steklenicah po 25 Din. Po nošti pride tem cenam, čim več se naroči naenkrat; z zavojnino in pošiljino vred stane:

9 polkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni stekli. 61 Din
27 „ „ 13 „ „ 6 „ „ 131 „
54 „ „ 36 „ „ 12 „ „ 252 „

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elastrg št. 360 (Hrvatska).